พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายเชษฐ์ ตนะศุภผล

ฌาปนสถานกรมตำรวจ วัดตรีทศเทพ

วันพุธ ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๗

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายเชษฐ์ ตนะศุภผล

ณ ฌาปนสถานกรมตำรวจ วัดตรีทศเทพ

วันพุธที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๗

หมายรับสั่งที่ ๑๕๙๕

(แบบ ค.)
สำนักพระราชวัง

๓๐ มกราคม ๒๕๒๗

พระราชทานเพลิงศพ นายเชษฐ์ ตนะศุภผล จ.ช. ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นเอก สังกัดกระทรวงการคลัง ณ เมรุวัดศรีทศเทพ กรุงเทพมหานคร

วันพุธ ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๗ เวลา ๑๗.๓๐ น. พระราชทานเพลิง

วิชัย/พิมพ์/ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายเชษฐ์ ตนะศุภผล เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิง และเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

เจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

๖ ธันวาคม ๒๕๒๖ – ภรรยา บุตร ธิดา

๗ ธันวาคม ๒๕๒๖ – ข้าราชการตำรวจ (กองกำกับการ ๓) กองตรวจคนเข้าเมือง

๘ ธันวาคม ๒๕๒๖ – ร้านโป๊ะแตก เชลล์ชวนชิม (คุณแต๋ว)

๙ ธันวาคม ๒๕๒๖ – คุณภักดี – คุณนิตยา สุทธิพงษ์ไกรวัลย์

๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๖ – น้อง และหลาน ๆ

รายชื่อผู้วางพวงหรีด – ดอกไม้เคารพศพ

๑. พล.ต.ต. ณัฐ – พะเนาว์ มีนะกนิษฐ
๒. พล.ต.ต. วานิช – ดร. สวาท กุลมา
๓. พล.ต.ต. มนตรี – เกื้อกูล ประเสริฐศรี
๔. พ.ต.อ. ปราโมทย์ – เอลินเนอร์ แสงมิตร
๕. พ.ต.อ. สิทธิชัย – วาสนา ภมรบุตร
๖. พ.ต.อ. สักก์ – จินตนา ศรีสวัสดิ์
๗. พ.ต.อ. ไพบูลย์ – วนิดา กระแสสินธุ์
๘. พ.ต.อ. ศิระ – ประภาพรรณ ศรีทองท้วม
๙. พ.อ. ช่อง – สมพร บุญโยธา
๑๐. น.อ. ประเสริฐ – อรวรรณ รัตนกาฬ
๑๑. พ.ต.ท. เดช กาญจนวัฒน์
๑๒. พ.ต.ท. วรนันท์ โปษยานนท์
๑๓. พ.ต.ท. เศวต – จุฑามาศ ผลเจริญ
๑๔. พ.ต.ท. เดชา ยุทธสารประสิทธิ์
๑๕. พ.ต.ท. ดนัย โสพสรัตนพร
๑๖. พ.ต.ท. ชูศักดิ์ เจริญเนือง
๑๗. พ.ต.ท. บรรเลง ฉางทองคำ
๑๘. พ.ต.ท. รุจน์ กาญจนวิจิตร
๑๙. ร.ต.อ. สถาพร ทองอ่อน

๒๐. ร.ต.อ. สุรศักดิ์ สุนทราภา

๒๑. ร.ต.อ. กิตติ ไกรแกล้ว

๒๒. ดร. สฤต – ศิริพร สันติเมทนีดล

๒๓. สุมิตรา ชุณหโสภาค (ออมสิน)

๒๔. คณะที่ทำการชุมสายโทรศัพท์ เขต ๒ (นครราชสีมา)

๒๕. กองโทรศัพท์ภูมิภาค เขต ๒ (นครราชสีมา)

๒๖. สหภาพแรงงาน องค์การโทรศัพท์

๒๗. ชุมสายโทรศัพท์ จ. สุรินทร์

๒๘. หน่วยบริการสอบถาม ๑๓ และ ๑๘๓

๒๙. แผนกตรวจซ่อม ธนาคารออมสิน

๓๐ ประไพ ฤกษ์วันดี (ออมสิน)

๓๑. ธนาคารออมสิน สาขาราชวัตร

๓๒. แผนกยานพาหนะ ธนาคารออมสิน

๓๓. ร.ท. บุญช่วย – สิริสุข กลิ่นส่ง

๓๔. กองกำกับการ ๑ กองตรวจคนเข้าเมือง

๓๕. ข้าราชการตำรวจ แผนกควบคุมคนต้องห้าม กองกำกับการ ๓ กองตรวจคนเข้าเมือง

๓๖. ข้าราชการบำนาญ กรมสรรพสามิต

๓๗. สมมา บุญส่ง (ออมสิน)

๓๘. ชมรมชาวแปดริ้ว จ. นครราชสีมา

๓๙. แผนกทัศนาจรและคนผ่าน กองกำกับการ ๓ กองตรวจคนเข้าเมือง

๔๐. โรงงานรวมศิลป์
๔๑. ร้านรวมศิลป์
๔๒. ชาวตลาดประจันตคาม
๔๓. ณรงค์ – ชัยรัตน์ ประจันตคาม
๔๔. น.ส. รุ่น ๔
๔๕. ร้านอุดมศิลป์
๔๖. อู่อมรินทร์ยนตร์
๔๗. ชาตรี – นวลฉวี เจริญเนือง
๔๘. ครอบครัว รื่นวิริยาภรณ์
๔๙. น้อง ๆ และหลาน
๕๐. จากลูก ๆ (พงษ์หาญพจน์)
๕๑. สุนันท์ พงษ์หาญพจน์ และบุตร
๕๒. คลีนิคแพทย์สุเมธ
๕๓. พ.ต.ท. จรูญ – สมฤดี บุญสิน
๕๔. ร.ต.ท. บรรลือยศ – จันทร์เพ็ญ ทองสันต์
๕๕. บ. เชิดชัยอุตสาหกรรม จ. นครราชสีมา
๕๖. บริษัท เมืองไทย เทรเวล เซอร์วิส จำกัด สุวรรณ สันติวงศ์ (เต๊ก)
๕๗. สุชาติ โชติวิทยะกุล (ฮุย) ประธาน ฯ อาเซียนสรรพสินค้า
๕๘. วิจิตร – พรรณี วิมลเศรษฐ
๕๙. เจ้าพระยาออคิดเนอรส์เซอร์รี่
๖๐. อำนวย – เพ็ญพรรณ นิธิการพิศิษฐ์

๖๑. บ. ฮ่องกงบรรจุพัสดุ

๖๒. อินสม – สุมาลี ชมภู

เจ้าภาพขอกราบขอบพระคุณสำหรับพวงหรีด และดอกไม้ ที่มาเคารพศพ มา ณ ที่นี้ด้วย

อวยพรคู่บ่าวสาว

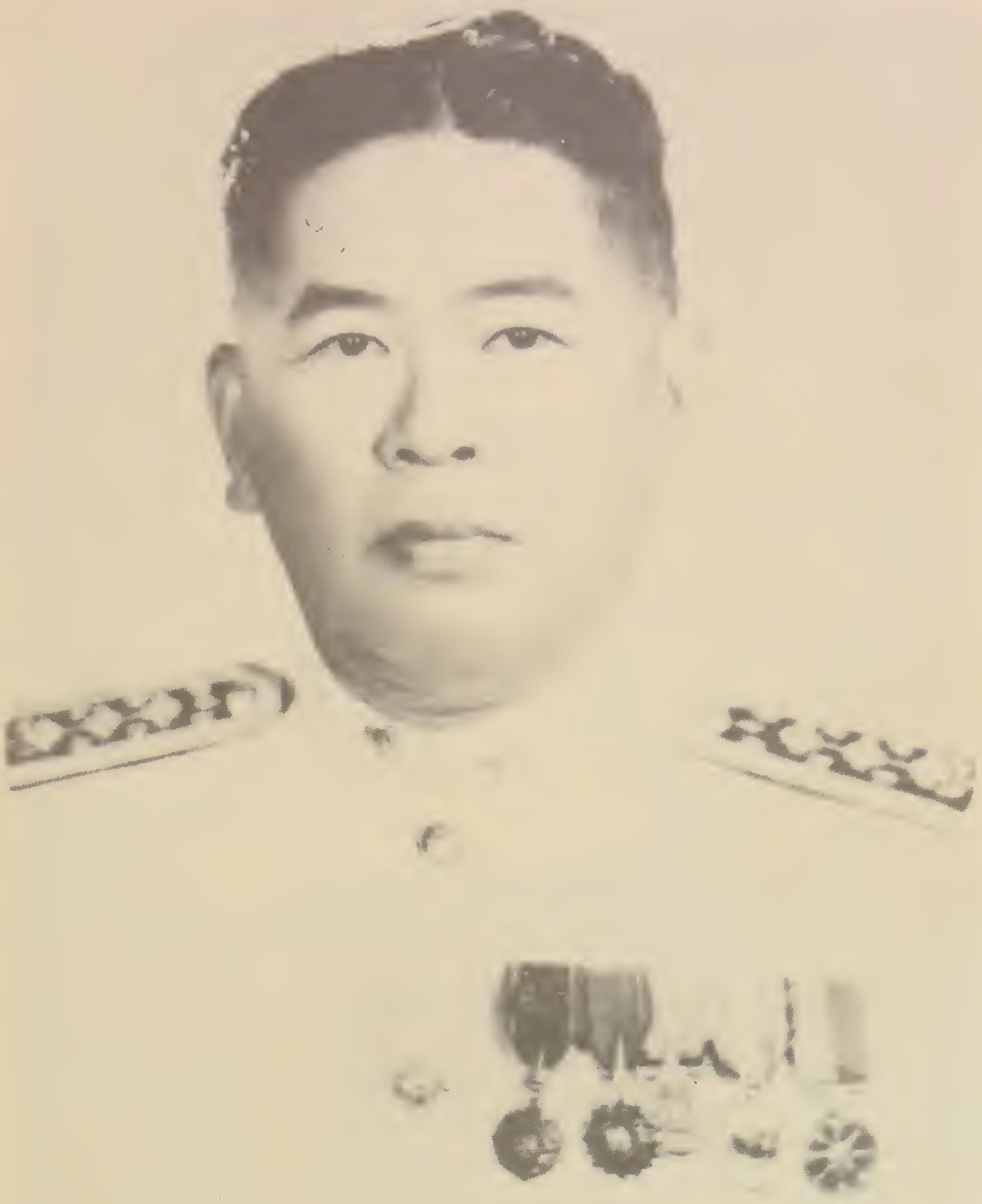
เลง - ปาน แสนปลื้มใจในพรหวาน
ที่แต่งงานสมศักดิ์ศรีมีสง่า
ภาระกิจกิจธุระ มิได้มา
อย่าคิดว่า รังเกียจ มิเดียดฉันท์

จึงขอ อวยพร วอนให้ดี
แม้มีหนักก็เบาเหนื่อยค่อยผ่อนผัน
ถนอมจิตต์ ถนอมใจ ไว้ช่วยกัน
รักแท้ ร่วมสุข ชื่น ยั่งยืนนานเอย ฯ

ตาลุงและป้า เพชร์ + ขจรเกียรติ ตนะสกุล
30 เมษายน 2524

ธรรมะภาษิต

เจ้าเกิดมา มีอะไร หรือเปล่า
จะทิ้งโลก มีอะไร ไปสิ้นท่าน
เมื่อตาย ก็ไป เปล่าไร้ไซร้
ได้ก็ไปทั้งเปล่า เหมือนเกิดมา

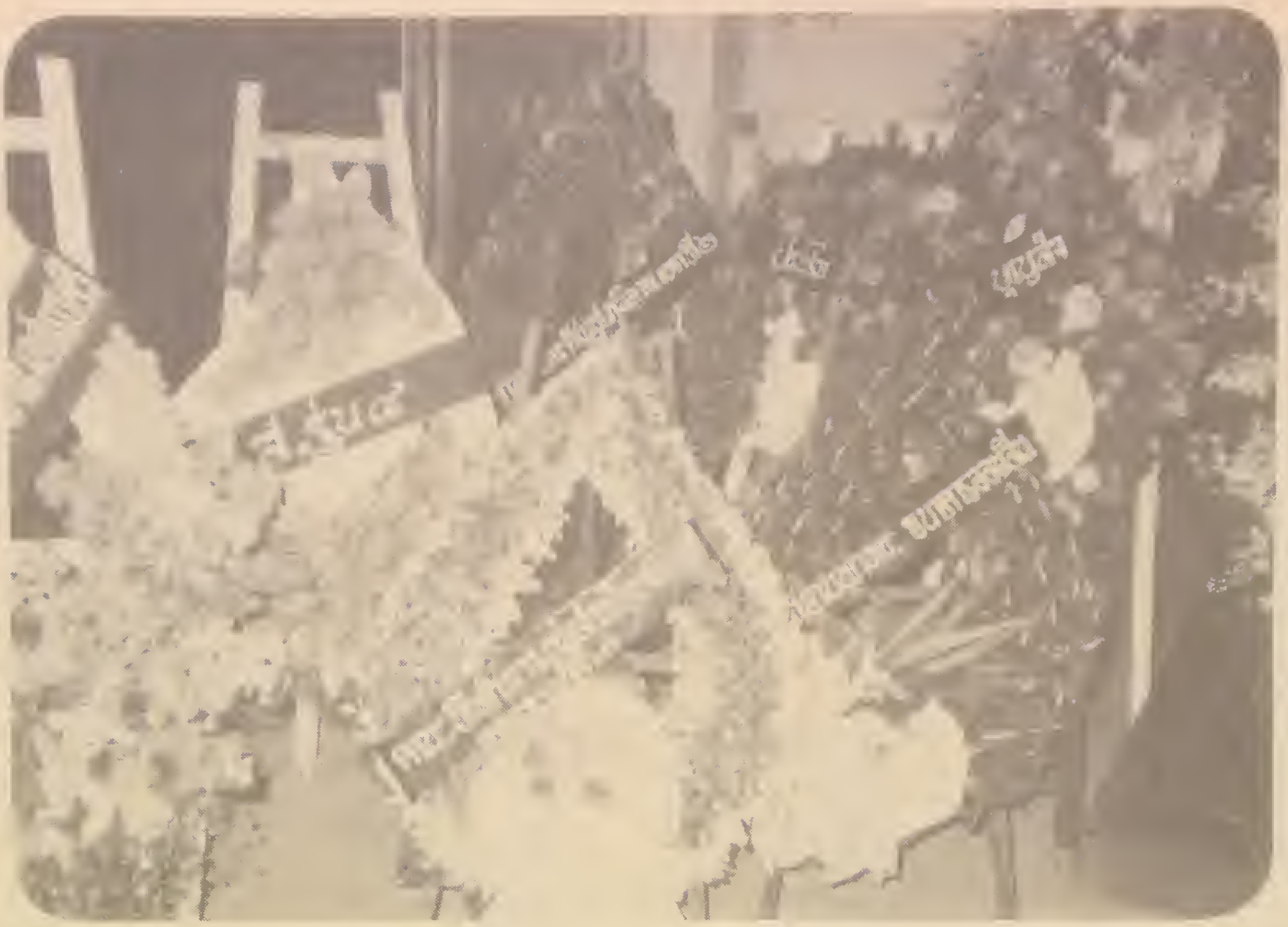
นายเชษฐ์ ตนะศุภผล

ชาตะ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๑

มรณะ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

ตั้งศพบำเพ็ญกุศล วันที่ ๖–๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๖

รูปหมู่ ภรรยา บุตร ธิดา และหลาน ๆ

ประวัตินายเชษฐ์ ตนะศุภผล

นายเชษฐ์ ตนะศุภผล เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๑ เป็นบุตรนายเป้า และนางสกุล ตนะศุภผล เกิดที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพี่น้องรวม ๘ คน คือ

๑. นายเชษฐ์ ตนะศุภผล

๒. นางทิพพา วิริยาภรณ์

๓. นางพาณี ถิรารักษ์

๔. นายบุญช่วย ตนะศุภผล (ถึงแก่กรรม)

๕. นางประพิศ ใจรักธรรม

๖. นายบุญโชค ตนะศุภผล

๗. พ.อ. บุญเชิญ ตนะศุภผล

๘. จ.ส.อ. บุญชาญ ตนะศุภผล

สมรสกับ น.ส. บรรเจิด แซ่ห่าน (พงษ์หาญพจน์) ที่อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี มีบุตร – ธิดา รวมทั้งสิ้น ๑๐ คน คือ

๑. นายสมชาติ ตนะศุภผล รับราชการอยู่กรมชลประธาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบุตร – ธิดา ๕ คน

๒. นายชวลิต ตนะศุภผล ทำงานรัฐวิสาหกิจ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มีบุตร ๑ คน

๓. นางวนิดา กระแสสินธุ์ สมรสกับ พ.ต.อ. ไพบูลย์ กระแสสินธุ์ ผู้กำกับการ ๓ กองตรวจคนเข้าเมือง มีบุตร ๓ คน

๔. นางยุพดี ทิพย์ประสิทธิ์ (ถึงแก่กรรม) สมรสกับ พ.อ. กิตติ ทิพย์ประสิทธิ์ มีบุตร – ธิดา รวม ๓ คน

๕. นายสิทธิชัย ตนะศุภผล ค้าขาย มีบุตร – ธิดา รวม ๔ คน

๖. นางบูรพา มนุญญรักษ์ (โป๊ะแตกเชลล์ชวนชิม) สมรสกับ นายไมตรี มนุญญรักษ์ มีบุตร – ธิดา รวม ๒ คน

๗. นางสุมาลี สิทธิอลังกานนท์ ค้าขาย (ร้านรวมศิลป์) สมรสกับ นายศิลป์ สิทธิอลังกานนท์ ไม่มีบุตร

๘. นายนคร ตนะศุภผล ค้าขาย ไม่มีบุตร

๙. นายวชิระ ตนะศุภผล ทำงานรัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา มีบุตร ๑ คน

๑๐. นายชุมพล ตนะศุภผล ทำงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ ยังไม่มีครอบครัว

รวมมีหลานทั้งหมด ๑๘ คน เป็นชาย ๑๒ หญิง ๖ คน

นายเชษฐ์ ตนะศุภผล เป็นบุคคลเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต นิสัยสุขุมเยือกเย็น มีความโอบอ้อมอารี และปรานีแก่ครอบครัวตลอดจนญาติ และผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด สละความสุขส่วนตัวให้กับครอบครัว มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ขณะรับราชการสนับสนุนการกีฬา เป็นกรรมการตัดสิน และลงเล่นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะ “ฟุตบอล” ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีอาการผิดปกติเป็นตุ่มใต้รักแร้ด้านซ้าย คล้ายเป็นฝีและมีอาการปวดบางครั้ง จากนั้นเดินทางไปเที่ยวฮ่องกง กลับมาแล้วบุตรสาวได้นำไปตรวจที่โรงพยาบาล นายแพทย์ได้ตัดเนื้อร้ายไปตรวจผลปรากฏว่าเป็นโรคมะเร็ง แต่ทุกคนปกปิดท่าน หลังจากนั้นก็ได้เข้า

โรงพยาบาลผ่าตัด และฉายแสงจนกระทั่งอาการทุเลาลง แพทย์ให้กลับมาพักผ่อนที่บ้าน โดยทางโรงพยาบาลนัดฉายแสงเป็นระยะ ๆ อาการแข็งแรงดีขึ้นเป็นลำดับ

ในปี ๒๕๒๔ ได้เดินทางไปเที่ยวและเยี่ยมบุตรชายที่เมืองซีแอตเติ้ล รัฐวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา กับบุตรสาว และเมื่อกลับมาถึงเมืองไทยอาการยังปกติ สามารถไปไหนมาไหนได้ ประมาณกลางปี ๒๕๒๔ อาการเริ่มไม่ดี เป็น ๆ หาย ๆ สุขภาพเริ่มทรุดโทรมลง เดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๖ หลังจากครบรอบวันเกิดได้ ๒ เดือน ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๖ ประมาณเวลา ๐๔.๐๐ น. ท่านก็ถึงแก่กรรมด้วยอาการอันสงบ สิริรวมอายุได้ ๗๕ ปี ๒ เดือน ๕ วัน

ประวัติการทำงานและการรับราชการ

เมื่อจบการศึกษา ณ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยแห่งสุดท้ายในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ มิได้ศึกษาต่อ จึงสมัครเข้าทำงานที่โรงไฟฟ้าวัดเลียบ (การไฟฟ้านครหลวงปัจจุบัน) ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้จัดการโรงไฟฟ้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำงานอยู่ได้ไม่กี่ปีก็ป่วยลง ต้องรักษาตัวอยู่นาน จึงพ้นจากหน้าที่ เมื่อหายป่วยแล้วได้ไปทำงานเป็นครูที่อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยได้เป็นครูใหญ่โรงเรียนจีนที่อำเภอนี้อยู่นานหลายปี ได้เงินเดือน ๆ ละ ๘๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ เห็นว่าอาชีพที่ทำอยู่ไม่มีทางก้าวหน้าเท่าที่ควร จึงลาออกมาสมัครสอบเข้ารับราชการที่จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดกรมสรรพสามิต เริ่มปฏิบัติงานชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนสรรพสามิต กองการสุรา กรมสรรพสามิต

กระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๗๘ การสละตำแหน่งและเงินเดือน ๆ ละ ๘๐ บาท เข้ารับราชการตำแหน่งเสมียนนั้นก็เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งราชการต่อไป แต่ก็ต้องเสียสละอย่างมาก ทั้งมองเห็นกาลไกลด้วยจึงสามารถทำได้ การรับราชการในกรมสรรพสามิตนั้นได้เจริญก้าวหน้าและได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่ขึ้นมาตามลำดับจนถึงตำแหน่งครั้งสุดท้ายคือ สรรพสามิตเอกจังหวัดลพบุรี และครบเกษียณอายุ ออกรับบำนาญเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๑

การศึกษา

๒๔๕๘	โรงเรียนวัดภิกษุสังขรณ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ป. ๑
๒๔๕๙	โรงเรียนวัดภิกษุสังขรณ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ป. ๒
๒๔๖๐	โรงเรียนวัดภิกษุสังขรณ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ป. ๓
๒๔๖๑	โรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ม. ๑
๒๔๖๒	โรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ม. ๒
๒๔๖๓	โรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ม. ๓
๒๔๖๔	โรงเรียนฉะเชิงเทรารังสฤษฎ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ม. ๔
๒๔๖๕	โรงเรียนฉะเชิงเทรารังสฤษฎ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ม. ๕
๒๔๖๖	โรงเรียนฉะเชิงเทรารังสฤษฎ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	ม. ๖
๒๔๖๗	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	กรุงเทพ ฯ	ม. ๗
๒๔๖๘	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	กรุงเทพ ฯ	ม. ๘

ตำแหน่งและหน้าที่โดยลำดับ

๑ กย. ๗๘–๓๑ ตค. ๘๑ เสมียนสรรพสามิตจังหวัดปราจีนบุรี **จัตวา**

๑ พย. ๘๑–๑๔ สค. ๘๓	สรรพสามิตอำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี	จัตวา
๑๕ สค. ๘๓–๒๒ กค. ๘๔	สรรพสามิตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	จัตวา
๒๓ กค. ๘๔–๑๑ พค. ๘๕	เสมียนพนักงานแผนกสรรพสามิต จังหวัดพระตะบอง	จัตวา
๑๒ พค. ๘๕–๓๐ กย. ๘๕	สรรพสามิตอำเภอทึกเทวเดช จังหวัดพระตะบอง	จัตวา
๑ ตค. ๘๕–๒๘ กพ. ๘๗	ผู้ช่วยสรรพสามิตจังหวัดพระตะบอง	ตรี
๑ มีค. ๘๗–๓๑ กค. ๙๐	ผู้ช่วยสรรพสามิตจังหวัดนครปฐม	ตรี
๑ สค. ๙๐–๓๐ พย. ๙๑	ประจำแผนกพัสดุ กองคลัง กรมสรรพสามิต	ตรี
๑ ธค. ๙๑–๓๐ เมย. ๙๒	ผู้ช่วยสรรพสามิตจังหวัดชุมพร	ตรี
๑ พค. ๙๒–๓๑ สค. ๙๕	สรรพสามิตจังหวัดเลย	โท
๑ กย. ๙๕–๑๐ มค. ๐๑	สรรพสามิตจังหวัดชัยภูมิ	โท
๑๑ มค. ๐๑–๑๐ มค. ๐๓	สรรพสามิตจังหวัดขอนแก่น	โท
๑๑ มค. ๐๓–๑๐ มีค. ๐๓	หัวหน้าแผนกควบคุมโรงงานสุรา กองการสุรา กรมสรรพสามิต	โท
๑๑ มีค. ๐๓–๓๑ ธค. ๐๔	หัวหน้าแผนกภาษีเบ็ดเตล็ด กองการสามิต กรมสรรพสามิต	โท
๑ มค. ๐๕–๓๑ มีค. ๐๕	ผู้ควบคุมโรงงานเอกโรงงานยาสูบ (บ้านใหม่) กองการสุรา	เอก

๑ เมย. ๐๕--๓๑ ธค. ๐๕	สรรพสามิตเอก	จังหวัดเชียงราย	เอก
๑ มค. ๐๖–๓๑ สค. ๑๐	สรรพสามิตเอก	จังหวัดชัยภูมิ	เอก
๑ กย. ๑๐–๓๐ กย. ๑๑	สรรพสามิตเอก	จังหวัดลพบุรี	เอก

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธค. ๒๔๙๐	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธค. ๒๔๙๕	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธค. ๒๔๙๘	จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธค. ๒๕๐๔	เหรียญจักรพรรดิมาลา
๕ ธค. ๒๕๐๙	จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก

ระลึกถึงคุณเชษฐ์ ตนะศุภผล

ตลอดระยะเวลาเกือบ ๕๐ ปี ที่ดิฉันและคุณเชษฐ์ ฯ ได้อยู่ร่วมกันมา คุณเชษฐ์ ฯ มีแต่ให้ความรัก ความเอาใจใส่และความอบอุ่นกับครอบครัวตลอดเวลา โดยเฉพาะกับตัวดิฉัน เมื่อกระทำผิดก็อภัยให้เสมอ พร้อมกับเป็นพ่อที่ดีสำหรับลูกทุกคน คุณเชษฐ์ ฯ มักจะพร่ำสอนให้ลูกทุกคนรักการเรียน มีความซื่อสัตย์และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เพื่อภายหน้าจะได้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปอยู่ตลอดเวลา

ปี ๒๕๒๒ ดิฉันและคุณเชษฐ์ ฯ ได้ไปเที่ยวฮ่องกง เมื่อกลับถึงเมืองไทยปรากฏว่าที่ใต้รักแร้เป็นตุ่มเหมือนผี บุตรสาวได้พาไปให้แพทย์ตรวจ พบเป็นมะเร็งที่ต่อมน้ำเหลือง หลังจากนั้นแพทย์ได้ผ่าตัดและฉายแสง รักษาอยู่ประมาณ ๒ ปี อาการทุเลาแข็งแรงเป็นปกติ

ปี ๒๕๒๔ บุตรสาวได้พาดิฉันและคุณเชษฐ์ ฯ ได้ไปเที่ยวสหรัฐ-อเมริกา แล้วแวะเยี่ยมบุตรชายที่เมืองซีแอตเติ้ล รัฐวอชิงตัน

ครั้งแรกดิฉันเสียใจมาก ที่ทราบว่าคุณเชษฐ์ ฯ ป่วยด้วยโรคมะเร็ง แต่ก็ได้พยายามทำใจ เพราะการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกคนหนีไม่พ้น

หลังจากกลับจากสหรัฐอเมริกาได้ระยะหนึ่งอาการของคุณเชษฐ์ ฯ ทรุดหนักขึ้น ดิฉันและลูก ๆ จึงได้นำเข้ารักษาตัวที่สถาบันมะเร็ง ๒–๓ ครั้ง อาการทุเลาจึงกลับพักผ่อนที่บ้าน วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นวันเกิด ดิฉัน และลูก ๆ ได้จัดงานครบรอบเช่นทุก ๆ ปี จากวันเกิดผ่านพ้นไปไม่นาน อาการเริ่มเจ็บปวดตามตัวมาก มี ๒–๓ ครั้ง

แพทย์ได้ฉีดยามอร์ฟีนระงับการเจ็บปวด เดือนตุลาคม ๒๕๒๖ เริ่มอาการทรุดหนักขึ้นและเดินไม่ได้ ดิฉันและลูก ๆ ได้รักษาพยาบาลตลอดเวลาจนกระทั่งวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๖ ประมาณเวลา ๐๔.๐๐ น. จึงสิ้นใจด้วยอาการสงบ ณ บ้านเลขที่ ๑๐๐/๒๐ ถนนเศรษฐศิริ เขตดุสิต กทม. ดิฉันและลูก ๆ เสียใจอย่างสุดซึ้งที่คุณเชษฐ์ ฯ ซึ่งเป็นคู่ชีวิตของดิฉัน และพ่อที่ดีของลูก ๆ ได้จากเราไปแล้ว

ความดีที่คุณเชษฐ์ ฯ เมื่อมีชีวิตได้ทำบุญ มีคุณธรรม กระทำแต่ความดี ผลบุญที่สร้างไว้จึงทำให้จากดิฉันและลูก ๆ ด้วยอาการสงบ ดิฉันขอขอบคุณ นายแพทย์ สุเมธ รินสุรงควงษ์ ที่ได้กรุณาเอาใจใส่คนไข้ตลอดเวลา ซึ่งดิฉันและลูก ๆ ระลึกถึงความดีตลอดเวลา ดิฉันขออธิษฐาน ถ้าชาติหน้ามีจริง ขอให้คุณเชษฐ์ ฯ ได้มาร่วมชีวิตเหมือนกับชาตินี้ การจากไปคงจากแต่ร่างกาย ส่วนความดีที่สร้างสมไว้ยังฝั่งแน่นมิเสื่อมคลาย กุศลใดที่ดิฉัน และคุณเชษฐ์ ฯ ได้ประกอบขึ้นเมื่อมีชีวิต ดิฉันขออธิษฐานให้บุญกุศลนั้น จงเป็นพลวปัจจัยชี้นำให้ดวงวิญญาณของคุณเชษฐ์ ฯ ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ เทอญ.

จาก บรรเจิด ตนะศุภผล

ระลึกถึงคุณพ่อ

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๖ ประมาณเวลา ๐๔.๐๐ น. ลูก ๆ ทุกคนเศร้าใจ และเสียใจอย่างยิ่งที่คุณพ่อซึ่งเป็นปูชนียบุคคลอันประเสริฐของลูก ๆ ได้จากลูกไปด้วยอาการสงบ

ตลอดเวลาที่คุณพ่อมีชีวิตอยู่ ต่อสู้ชีวิตในการทำงาน จนสามารถเลี้ยงลูกให้เจริญเติบโต จบการศึกษาและมีอาชีพทุกคน

เมื่อเยาว์วัย คุณพ่อรักลูกทุกคน อบรม และเอาใจใส่ดูแล ให้ลูก ๆ ทุกคนประพฤติตน ปฏิบัติตนที่ดีงาม ทำให้ลูก ๆ ทุกคนมีอาชีพเลี้ยงครอบครัว

ตลอดเวลาคุณพ่อเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อนำเงินที่ได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว และการศึกษาของลูก ๆ มิได้บกพร่อง พวกลูก ๆ ระลึกอยู่เสมอว่าคุณพ่อเป็นพ่อที่ดีสำหรับลูก ๆ ตลอดเวลา

ในระหว่างเวลาที่คุณพ่อป่วย ลูก ๆ ได้หมุนเวียนมาพยาบาลท่านสม่ำเสมอมิได้ขาด แต่โรคนี้ก็รู้ ๆ กันอยู่ว่า สุดวิสัยที่จะเยียวยารักษา ก็ได้แต่ร่วมใจกันภาวนาให้คุณพ่อหายจากโรค เพื่อเป็นมิ่งขวัญและหลักชัยของลูก ๆ ชั่วกาลนาน ผลสุดท้ายโรคร้ายก็ได้คร่าเอาชีวิตของคุณพ่อจากลูก ๆ ไปอย่างไม่มีวันกลับ ดุจร่มโพธิ์ทองอันแสนอบอุ่นได้ขาดสะบั้นลง ซึ่งอ้างว้าง เปล่าเปลี่ยว สุดรันทดเหลือที่จะประมาณได้ คุณธรรมอันสูงส่งของคุณพ่อ ทั้งความรัก ความกรุณา ปรานี ซึ่งมีต่อลูก ๆ นั้นจะซาบซึ้งอยู่ในดวงใจของลูกตลอดไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ลูก ๆ ขอตั้งสัตย์อธิษฐานว่า แม้จะเกิดในชาติภพใด ๆ ก็ขอให้ได้เกิดร่วมเป็นพ่อลูกกันทุกชาติไป ด้วยเดชะกุศลผลบุญทั้งหลายและคุณงามความดีที่คุณพ่อได้บำเพ็ญมาตลอดอายุขัย รวมทั้งบุญกุศลที่แม่และลูก ๆ ตลอดถึงญาติได้บำเพ็ญอุทิศให้ ขอจงเป็นพลวปัจจัยดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อไปสู่สุคติในสรวงสวรรค์ชั่วนิรันดรกาล.

จาก ลูก ๆ ของคุณพ่อ

อาลัยพี่เชษฐ์

พี่เชษฐ์เป็นพี่ชายคนโตของครอบครัว "ตนะศุภผล" คุณพ่อเป้า และคุณแม่สกุล เมื่อมีบุตรหัวปีเป็นชายจึงเป็นที่รักใคร่ชื่นชมของพ่อแม่อย่างมากที่สุด มีชื่อเดิมว่า "กิมฮอ" ตามแบบที่ชาวพื้นบ้านแปดริ้วหรือชลบุรีนิยมกันในสมัยนั้น แต่เมื่อโตขึ้นก็เปลี่ยนเป็น "เชษฐ์" น้องผู้ชายจึงมีชื่อเป็นอักษร ช. ช้าง ตาม ๆ กันมาจนครบทุกคน

สมัยที่พี่เชษฐ์กำลังเติบโตนั้น ญาติ ๆ และชาวแปดริ้วนิยมส่งลูกชายเข้ามาเรียนในกรุงเทพ ฯ พี่เชษฐ์เมื่อเรียนจบจากโรงเรียนประจำจังหวัด แล้วก็ได้เข้ามาเรียนในกรุงเทพ ฯ ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงคู่กับโรงเรียนเทพศิรินทร์ มีครูบาอาจารย์ซึ่งเป็นครูที่ดีที่สุดในสมัยนั้น ทั้งครูไทยและชาวต่างประเทศ การเล่าเรียนของพี่เชษฐ์อยู่ในเกณฑ์ดี เรียนภาษาอังกฤษกับอาจารย์ฝรั่งจนสามารถพูดเขียน และใช้ภาษาอังกฤษได้ดี เพราะในโรงเรียนมีห้อง "คิงส์" ที่ส่งเสริมให้นักเรียนยอดเยี่ยมได้ไปเรียนต่างประเทศอยู่ด้วย พี่เชษฐ์จึงมีความรู้ภาษาอังกฤษจนสามารถใช้การได้ดี เมื่อรับราชการอยู่ต่างจังหวัดที่ต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศ จึงเป็นคุณสมบัติดีเด่นอยู่ไม่น้อย เพราะความสนใจและความถนัดทางอักษรศาสตร์ในด้านภาษาไทย จึงชอบบทกลอน สุภาษิตมาก ในโอกาสปีใหม่หรือการกล่าวสุนทรพจน์ในงานต่าง ๆ พวกเราจะได้รับบทกลอน ส.ค.ส. คำอวยพร และได้ฟังสุภาษิตดี ๆ จากพี่เชษฐ์อยู่เสมอ

สำหรับเพื่อน ๆ ชาวแปดริ้วนั้น มีหลายคนที่จบกฎหมาย เช่น น. พ. เสถียร วิชัยลักษณ์ อดีตรองอธิบดีกรมสรรพสามิต, พล. ต. อ. พิชัย กุลวณิชย์ อดีตรัฐมนตรีและรองอธิบดีกรมตำรวจ คุณอาสุทิน วิวัฒนะ อดีตผู้ตรวจราชการสำนักนายก ฯ และท่านองคมนตรีอรรถสิทธิ์ สิทธิ-สุนทร เป็นต้น ซึ่งได้เคยให้ความช่วยเหลืออยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะท่านองคมนตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร นั้น พี่เชษฐ์ได้กล่าวถึงพระคุณของท่านอยู่เสมอ

เมื่อจบการศึกษาใหม่ ๆ อาจารย์ฝากให้เข้าทำงานที่โรงไฟฟ้าวัดเลียบ (การไฟฟ้านครหลวงในปัจจุบัน) ก็ได้ใช้ภาษาอังกฤษให้เป็นประโยชน์ มีความก้าวหน้าในการทำงานอย่างรวดเร็ว จึงได้รับแต่งตั้งไปประจำอยู่ที่โรงไฟฟ้าจังหวัดอยุธยา ในตำแหน่งรองผู้จัดการ ทำงานอยู่ไม่กี่ปี ก็ล้มป่วยเป็นไข้ไทฟอยด์ ซึ่งในสมัยนั้นต้องรักษากันนาน เป็นเหตุให้พ้นจากหน้าที่ เมื่อหายป่วยแล้วได้ไปเป็นครูโรงเรียนจีนอยู่ที่อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อได้ตำแหน่งครูใหญ่จึงได้แต่งงานกับพี่บรรเจิดที่นั่น หลังจากมีครอบครัวได้ไม่นานคุณพ่อก็ถึงแก่กรรม

ในสมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทางราชการไม่สนับสนุนโรงเรียนจีน งานที่ทำจึงไม่ก้าวหน้า น้อง ๆ ทางแปดริ้วทราบว่า กรมสรรพสามิตรับสมัครข้าราชการ จึงรีบไปแจ้งให้เข้าสมัครสอบเป็นข้าราช-การกรมสรรพสามิต ที่จังหวัดปราจีนบุรี ประมาณ พ. ศ. ๒๔๗๘ เมื่อสอบได้จึงเข้ารับราชการสังกัดกรมสรรพสามิตตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ในชีวิตราชการนั้น มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นมาตามลำดับ กล่าวคือเมื่อมีสิทธิก็สอบชั้นตรีได้ และได้บรรจุเป็นผู้ช่วยสรรพสามิตจังหวัด

ที่จังหวัดพระตะบอง หลังจากนั้นก็ย้ายไปอยู่จังหวัดต่าง ๆ หลายจังหวัด เช่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดชุมพร ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นสรรพสามิต จังหวัดเลย แล้วย้ายมาเป็นสรรพสามิตจังหวัดชัยภูมิอยู่หลายปี จึงย้ายไปอยู่จังหวัดขอนแก่น เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นสรรพสามิตเอกเริ่มรับตำแหน่งที่จังหวัดเชียงราย แล้วย้ายกลับมาอยู่จังหวัดชัยภูมิอีกครั้งหนึ่ง ครั้งสุดท้ายย้ายมาอยู่จังหวัดลพบุรีจนครบเกษียณอายุ ออกรับบำนาญเมื่อปี พ. ศ. ๒๕๑๑ หลังจากคุณแม่ถึงแก่กรรมได้ ๘ ปีเศษ

เนื่องจากพี่เชษฐ์มีครอบครัวค่อนข้างใหญ่ คือมีบุตรชายหญิงรวมกันถึง ๑๐ คน เป็นหญิง ๔ นอกนั้นเป็นชาย นับว่าอยู่ในเกณฑ์ลูกมาก เมื่อต้องย้ายบ่อยบางคราวก่อนออกต่างจังหวัดก็เข้ามาอยู่ในกรมนานเกือบปี จึงมีอุปสรรคเกี่ยวกับครอบครัวอยู่ไม่น้อย แต่ถึงกระนั้นก็มีความมานะอดทนฟันผ่าอุปสรรคต่าง ๆ มาได้อย่างราบรื่น สมกับที่เคยผ่านชีวิตมาหลายด้านตั้งแต่รุ่นหนุ่ม

เมื่อบุตร–ธิดาเติบโตจนสำเร็จการศึกษา เข้าทำงานและมีครอบครัวแล้ว แต่ละคนก็ได้สร้างฐานะเป็นหลักฐาน มีความเจริญก้าวหน้าด้านการงานขึ้นตามลำดับอย่างน่าสรรเสริญ สมกับเป็นบุตร–ธิดาที่ดีของบิดามารดา

สำหรับธิดาทั้ง ๔ คน นับว่าทุกคนมีสามีที่ดี จึงมีความเจริญก้าวหน้าและมีฐานะมั่นคงทุกคน นอกจากคนรอง (ยุพดี) ที่เจ็บป่วยด้วยโรคไต ถึงแก่กรรมลงในขณะที่ชีวิตและครอบครัวกำลังเจริญก้าวหน้า ลูกผู้หญิงที่เหลือจึงเป็นผู้ให้ความสุข ความชื่นใจแก่คุณพ่อ คุณแม่ อย่างอบอุ่นในบั้นปลายของชีวิต โดยเฉพาะเมื่อถึงคราวที่คุณพ่อเจ็บไข้ได้ป่วย

ก็ช่วยกันทุ่มเทรักษาอย่างเต็มที่ โดยมิได้คำนึงถึงความหมดเปลืองแต่อย่างใด นับว่าเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความกตัญญูกตเวทีโดยแท้จริง

ในระยะที่เจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งนี้ พี่เชษฐ์ได้รับการเยียวยารักษาอย่างดีที่สุด ทั้งในด้านหมอและด้านยา กล่าวคือมีแพทย์จากสถาบันมะเร็งซึ่งเคยตรวจรักษาในระยะแรก มาตรวจรักษาให้ยาเป็นประจำอยู่จนถึงแก่กรรม ส่วนยานั้นนอกจากยาที่หมอสั่งแล้ว เฉพาะยาบำรุงได้รับยาดี ๆ ต่อเนื่องกันมิได้ขาด จึงมีชีวิตอยู่มาได้เป็นเวลา ๒ ปีเศษ แม้ระยะเวลาสุดท้ายจะผอมมาก แต่ก็ยังมีกำลัง มีสติและความจำดี เมื่อน้อง ๆ ไปเยี่ยมก็ยังถามถึงคนนั้นคนนี้ที่เกี่ยวข้องว่าเป็นอย่างไรบ้าง แต่โรคร้ายนี้มิได้เว้นแก่ผู้ใด ในที่สุดก็ถึงแก่กรรมลงโดยสงบ ในเวลาประมาณ ๐๔.๐๐ น. วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๖

พี่เชษฐ์จากพวกเราไปแล้วอย่างไม่มีวันกลับ เมื่อนึกถึงชีวิตของพี่น้อง ในฐานะพี่ใหญ่ก็ใจหายและอาลัยถึงยิ่ง เดชะกุศลบุญราศีที่พี่เชษฐ์ได้สร้างสมอบรมมา และการบำเพ็ญกุศลที่เจ้าภาพและญาติมิตรอุทิศให้ ขอจงเป็นพลวปัจจัยนำส่งวิญญาณอันบริสุทธิ์ของพี่เชษฐ์ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ เทอญ.

จาก น้อง ๆ ด้วยความอาลัย

คำอนุสรณ์

ของ

พล. ต. ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร

การที่คุณเชษฐ์ ตนะศุภผล ซึ่งเคยเรียนหนังสือร่วมชั้นกันมาแต่เยาว์วัย และเป็นเพื่อนรักใคร่นับถือกันกับข้าพเจ้ามาเป็นเวลาช้านานมาถึงแก่มรณกรรมลง จึงเป็นที่เสียดายและอาลัยสำหรับข้าพเจ้าอย่างยิ่ง

คุณเชษฐ์ ตนะศุภผล ระหว่างดำรงชีวิตอยู่ พอถึงปีใหม่ก็ได้แต่งคำกลอน โดยอาศัยเหตุการณ์ที่เกี่ยวพันถึงตัวข้าพเจ้าและแทรกคติธรรมอวยพรปีใหม่ให้แก่ข้าพเจ้าตลอดมา ดังตัวอย่างคำอวยพรครั้งหนึ่งและครั้งสุดท้าย ก่อนมรณกรรมที่ข้าพเจ้าขอนำมาเป็นอนุสรณ์แก่คุณเชษฐ์ ตนะศุภผล ต่อไปนี้

ส. ค. ส. ๒๕๒๔

(ม) มาเพียด้วยชื่อท่านยิ่งลือลั่น สนั่นในสุจริตติดนิสัย สุจริตเป็นบุญสนองป้องกันภัย ประสงค์ใดปีใหม่สมใจเทอญ

จาก เชษฐ์ ตนะศุภผล

ส. ค. ส. ๒๕๒๕

สอบชั้นโทได้ก็ถูกกดบดอัด เลยข้องขัดก็ชูชุบอุปถัมภ์ สอบชั้นเอกได้บรรลุบรรจุนำ ลำคมขำของคุณหลวงโชติช่วงดี

ติดอันดับชั้นเอกเหมือนเศกแสร้ง และแสดงผลงานผ่านปีสี่ เข้าหลักเกณฑ์ ก.พ. ขอชอบดี รัศมีหนุนมายังตราตรึง

ก่อนเกษียณบำนาญมาบ้านนี้ ไม่เคยมีเพื่อนดีเป็นที่พึ่ง ขอสรรเสริญเยินยอขอรำพึง เพราะทราบซึ้งน้ำใจในพระคุณ

น้องลูกต่างทราบต่างปลาบปลื้ม ต่างไม่ลืมความหลังดั่งเกื้อหนุน ขึ้นศกใหม่พระรัตนตรัยได้ค้ำจุน ให้สมบูรณ์สุขทั่วครอบครัวเทอญ

จาก เชษฐ์ ตนะศุภผล

คำกลอนบางส่วนนี้ ส่องแสดงให้เห็นว่า คุณเชษฐ์ ตนะศุภผล เป็นผู้มีจิตใจและคุณธรรมสูงเพียงใด

การเกิดแก่เจ็บตายนั้น เป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ทุกคน ต่างกันเพียงกาลเวลาเท่านั้น แต่การตายของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องสิ้นสุดของชีวิต ยังจักต้องมีการสืบต่อภพชาติต่อไป ดังจะเห็นได้จากที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า

"เรานั้น ครั้นมีจิตตั้งมั่นบริสุทธิ์ผ่องใส ไม่มีกิเลส ปราศจากกิเลส เป็นธรรมชาติอ่อนโยน ควรแก่การงาน ถึงความไม่หวั่นไหวตั้งอยู่เช่นนี้แล้ว ได้น้อมจิตไปเฉพาะต่อจุตูปปาตญาณ เรามีจักขุทิพย์บริสุทธิ์กว่าของสามัญมนุษย์ ย่อมแลเห็นสัตว์ทั้งหลายจุติอยู่ บังเกิดอยู่ เลวทราม ประณีต มีวรรณะดี มีวรรณะเลว มีทุกข์ มีสุข เรารู้แจ้งชัดหมู่สัตว์เข้าถึงตามกรรมว่า ผู้เจริญทั้งหลาย สัตว์เหล่านี้หนอ ประกอบกายทุจริต มโนทุจริต พูดติเตียนพระอริยเจ้าทั้งหลาย เป็นมิจฉาทิฏฐิ ประกอบการงานด้วยอำนาจมิจฉาทิฏฐิ เบื้องหน้าแต่กายแยกตายไป ล้วนพากันเข้าสู่อบาย ทุคติ วินิบาต นรก ท่านผู้เจริญทั้งหลาย สัตว์เหล่านี้

หนอ ประกอบกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ไม่ติเตียนพระอริยเจ้า เป็นสัมมาทิฏฐิ ประกอบการงานด้วยอำนาจสัมมาทิฏฐิ เบื้องหน้าแต่กายแยกตายไป ย่อมพากันเข้าสู่สุคติสวรรค์"

หมายเหตุ จากหนังสือพุทธประวัติจากพระโอษฐ์ โดย อ. ป.

คุณเชษฐ์ ตนะศุภผล เมื่อยังมีชีวิตอยู่เป็นผู้ตั้งตนไว้ชอบ ประกอบกรรมดีไว้มาก ทั้งแก่ตน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เป็นสัมมาทิฏฐิตลอดมาเป็นเวลาช้านาน กรรมดีซึ่งสั่งสมไว้ ย่อมจักเป็นพลวปัจจัยให้ไปสู่สุคติสวรรค์ตามกฎแห่งกรรมและสันตติสืบต่อไปแล้ว.

ขอจงเป็นสุขไปสู่สุคติสวรรค์เถิด

คิดถึงเพื่อน

คุณเชษฐ์ ตนะศุภผล กับผมเป็นเพื่อนรักกันมาตั้งแต่เยาว์วัย ครั้งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา คุณเชษฐ์เป็นคนมีอัธยาศัยดี เป็นที่รักของบรรดาเพื่อนนักเรียนโดยทั่วไปในครั้งกระโน้น ความผูกพันทางใจที่เรามีต่อกัน ทำให้ญาติ ๆ ของเราได้มีโอกาสคบหากันเสมือนเป็นญาติ หลังจากจบการศึกษาคุณเชษฐ์ ฯ ได้เข้ารับราชการในกรมสรรพสามิตอยู่ก่อนผม ต่อมาเมื่อทางราชการได้สั่งโอนย้ายผมมาอยู่กรมสรรพสามิต ทำให้เราได้มาร่วมงานใกล้ชิดกันอีกครั้งหนึ่ง แม้คุณเชษฐ์จะมีชีวิตราชการส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด ส่วนผมประจำอยู่ในส่วนกลางที่กรม ฯ ก็ตาม แต่เราก็ได้มีโอกาสพบกันเสมอโดยหน้าที่การงาน เมื่อคุณเชษฐ์ ฯ มีราชการที่ต้องติดต่อทางกรม ฯ เขาจะตรงมาหาผมก่อนเสมอ และทุกครั้งที่พบกัน หลังจากกล่าวคำทักทายกันตามแบบธรรมเนียมของการเป็นมิตรที่ดีแล้ว คุณเชษฐ์ ฯ จะต้องถามผมว่า "หมู่นี้พบท่านบ้างหรือเปล่า ?" ซึ่งคำว่า "ท่าน" ในที่นี้หมายถึง พล. ต. ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร ท่านองคมนตรีในปัจจุบัน ซึ่งเราทั้งสองรักและเคารพนับถือท่านผู้นี้มาก และทุกครั้งเหมือนกับขณะจะจากลา เขาจะกล่าวคำอวยพรให้และกล่าวถึงภาษิตดี ๆ ที่เขายึดถือเป็นแนวทางดำเนินชีวิต ซึ่งได้กระทำตลอดมาตั้งแต่เป็นนักเรียน เพื่อให้ได้รู้ว่าเขายังยึดมั่นอยู่ในคุณงามความดี และเป็นมิตรที่ดีของผมโดยมิได้ลืมเลือน

ด้วยความเป็นมิตรที่ดีนี้เอง ทำให้การจากไปของคุณเชษฐ์ ฯ กระทบกระเทือนจิตใจผมมาก ทั้ง ๆ ที่รู้ดีอยู่ว่าความตายไม่มีผู้ใดสามารถ

หลีกพ้นได้ ก็ยังอดที่จะสลดใจไม่ได้ เมื่อทราบข่าวในครั้งแรกต้องนั่งนิ่งความเป็นอนิจไม่ยั่งยืนเที่ยงแท้ของสังขารร่างกายอยู่เป็นเวลานาน

ขอให้คุณงามความดีของคุณเชษฐ์ ฯ เพื่อนรัก และกุศลผลบุญที่เพื่อนได้บำเพ็ญมาด้วยตนเองในอดีต ประกอบกับที่ภรรยา บุตร ธิดา และญาติมิตรได้บำเพ็ญอุทิศให้ จงเป็นพลวปัจจัยดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณเชษฐ์ ตนะศุภผล เพื่อนรัก ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วย เทอญ.

น. พ. เสถียร วิชัยลักษณ์

อดีตรองอธิบดีกรมสรรพสามิต

คำไว้อาลัยคุณตา

วันที่ ๕ ธ.ค. ๒๕๒๖ ในเวลาเช้าตรู่มีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น เป็นโทรศัพท์ที่ทางบ้านคุณตาได้บอกถึงการจากไปของคุณตา ทั้งที่ทุกคนได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้แล้ว ว่าสักวันหนึ่งจะต้องเกิดขึ้น แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นจริง ๆ ทำให้หลานทุกคนเศร้าโศกยิ่งนัก คุณตาเป็นคนที่ทุกคนเคารพ ไม่ว่าจะเป็นคนในบ้านหรือกับบุคคลภายนอกที่ได้รู้จักคุณตา คุณตาได้เลี้ยงดูหลานมาตั้งแต่เล็ก หลานทุกคนตระหนักดีว่าคุณตามีพระคุณต่อหลานยิ่งนัก ยังไม่ทันที่หลานทุกคนจะได้ทดแทนบุญคุณคุณตา คุณตาก็ได้จากไปเสียก่อนที่จะดูความสำเร็จของหลานแต่ละคน คุณตาได้อดทนและต่อสู้กับโรคร้ายที่คุกคามต่อร่างกายคุณตาแทนที่ท่านจะได้รับความสุขในชีวิตบั้นปลายของคุณตา ซึ่งตั้งแต่หนุ่มท่านเข้ารับราชการมาตลอดจนครบเกษียณอายุ และรับใช้ราชการมาด้วยความซื่อสัตย์ สิ่งเหล่านี้คุณตาได้พร่ำสอนถึงประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของคุณตาให้หลานทุกคนที่มาเยี่ยมท่านฟัง มันเป็นเหมือนความสุขที่เปี่ยมล้นที่คุณตาได้พูดถึงสิ่งที่ผ่านเข้ามาในชีวิตคุณตา ต่อแต่นี้สิ่งเหล่านี้มิอาจหวนกลับคืนมาหาในชีวิตของหลานทุกคนได้อีกแล้ว หลานทุกคนจะขอจดจำสิ่งเหล่านี้ไว้ในดวงจิตของหลานจนชั่วชีวิตนี้

ถ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจริงในโลกนี้ ขอจงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณตาไปสู่โลกอีกโลกหนึ่ง ซึ่งมีแต่ความสุข เพียบพร้อมด้วยทุกสิ่งที่คุณตาต้องการ.

จาก หลานทุกคนด้วยความอาลัย

ใจความแห่งมหาสติปัฏฐานสูตร

บรรยายประกอบ

โดย

พระศรีวิสุทธิญาณ (อุบล นนฺทโก ป. ธ. ๙)

วัดบวรนิเวศวิหาร กทม.

พุทธศาสนิกชน ควรสนใจปฏิบัติพุทธศาสนาคือคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่ออบรมจิตให้เข้าถึงตัวจริงหรือแก่นของพระพุทธศาสนา ก็ในการปฏิบัติจำต้องมีแนวหรือบรรทัด เหมือนช่างไม้จะเลื่อยไม้ให้ตรงต้องตีเส้นบรรทัด อันเส้นบรรทัดในพระพุทธศาสนาได้แก่พระสูตร.

ลักษณะทั่ว ๆ ไปของพระสูตรนั้น คือ เป็นคำบอกเล่าถึงเหตุการณ์บอกสถานที่ – เวลา – บุคคล – เนื้อหาสาระ และสรุปผล. แต่ละเรื่องมีสาระที่ควรยึดเป็นหลักเป็นแนวเป็นบรรทัดสำหรับปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบันบ้าง ประโยชน์ภายหน้าบ้าง ประโยชน์อย่างสูงบ้าง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับพุทธศาสนิกชนด้วย หากไม่สนใจศึกษาให้รอบคอบ ก็อาจมองพระสูตรในแง่ว่า *"ไม่เป็นความจริง เป็นเพียงนิยายหลอกเด็ก"* ครั้นมองอย่างนี้ก็ไม่สนใจเรื่องและสาระในพระสูตร ก็กลายเป็นคนไม่มีบรรทัดฐานในการปฏิบัติ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ยากที่จะเข้าถึงแก่นของพระพุทธศาสนา ฉะนั้น ผู้ใคร่ในธรรมปฏิบัติ ควรสนใจค้นหาสาระใน

พระสูตรต่าง ๆ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้ และกำหนดจดจำไว้เป็นแนวหรือบรรทัดสำหรับปฏิบัติให้ถูกต้อง เพื่อเข้าถึงแก่นพระพุทธศาสนา.

ในที่นี้ จะได้รวบรวมใจความแห่งมหาสติปัฏฐานสูตร ซึ่งเป็นสูตรที่ประมวลธรรมะที่ทรงแสดงไว้ได้มากที่สุด *มีทั้งสมถะและวิปัสสนากรรมฐาน* ควรแก่การศึกษาและปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง พร้อมกันนี้ก็จักได้บรรยายประกอบความตามสมควร เพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติหากพุทธศาสนิกชนสนใจ *ก็อาจถือไว้เป็นแนวปฏิบัติแก้ปัญหาชีวิต หรือแก้ปมทุกข์ต่าง ๆ ของตนได้ด้วยตนเอง.*

ข้อความเบื้องต้น

พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อครั้งประทับอยู่ในตำบลกัมมาสธรรม ได้ทรงแสดงมหาสติปัฏฐานสูตร เริ่มต้นว่า เอกายโน อยํ ภิกฺขเว มคฺโค เป็นต้น ความว่า ดูก่อนท่านผู้เห็นภัย ทางนี้เป็นทางไปอันเอก เพื่อความบริสุทธิ์ เพื่อความก้าวล่วงความโศกเศร้าคร่ำครวญ เพื่อความดับทุกขโทมนัส เพื่อบรรลุธรรมที่ถูกต้องคืออริยมรรค เพื่อทำให้พระนิพพานแจ่มแจ้ง สำหรับเวไนยสัตว์ทั้งหลาย.

ทางไปอันเอกนี้ ได้แก่สติปัฏฐาน (ที่ตั้งของสติ หรือการตั้งสติระลึก) ๔ อย่าง คือ ๑. ตั้งสติดูกายในกาย ๒. ตั้งสติดูเวทนาในเวทนา ๓. ตั้งสติดูจิตในจิต ๔. ตั้งสติดูธรรมในธรรม

ในตอนแรกนี้ทรงวางฐานเป็นที่ตั้งของสติไว้ ๔ อย่าง คือ กาย เวทนา จิต ธรรม แล้วให้ตั้งสติคุมสติ (ธรรมชาติที่คิดนึกรู้)

คือให้คิดนึกรู้อยู่เฉพาะในกาย หรือในเวทนา หรือในจิต หรือในธรรมเท่านั้น ไม่ให้คิดนึกรู้นอกไปจากนี้.

ผู้เจริญสติปัฏฐาน คือปฏิบัติกรรมฐานตามสติปัฏฐานสูตร ต้องประกอบด้วยสัมปโยคธรรม ๓ ประการ คือ

๑. อาตาปี มีความเพียร พร้อมด้วยความอดทน

๒. สัมปชาโน มีความรู้พร้อมอยู่เสมอ ตื่นตัว ไม่เผลอตัว ไม่หลับใน

๓. สติมา มีสติระลึกได้อยู่เสมอ ไม่เผลอสติ ไม่ปล่อยจิต.

เมื่อประกอบด้วยสัมปโยคทั้ง ๓ ประการนี้แล้ว ก็จะพึงกำจัดความยินดีและยินร้ายเป็นต้นในโลกคือจิตออกไปได้.

กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนให้ตั้งสติดูกายในกายนั้น หมายความว่า ให้กำหนดดูกายส่วนย่อยในกายส่วนใหญ่, กายส่วนใหญ่ คือร่างกายทั้งหมดที่เป็นรูปร่างนี้เอง กายส่วนย่อย คือส่วนน้อย ๆ ของร่างกายซึ่งทรงแยกออกไปเป็น ๖ ข้อ และแต่ละข้อก็ทรงแยกออกย่อยออกไปโดยละเอียด.

๑. อานาปานบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดดูลมหายใจ

ทรงสอนว่า ให้เข้าไปสู่โคนไม้ หรือชายป่า หรือว่าเรือนว่าง นั่งขัดสมาธิ ตั้งกายตรง ดำรงสติจดจ่อริมฝีปากเบื้องบน มีสติกำหนดดูลมหายใจ หายใจเข้า หายใจออก กำหนด ๔ ชั้น คือ

๑. เมื่อหายใจเข้า – ออกยาว ก็รู้ทันว่ายาว, ๒. เมื่อหายใจเข้า – ออกสั้น ก็รู้ทันว่าสั้น, ๓. กำหนดรู้กายทั้งปวง (ลมหายใจเครื่องปรุงกายทั้งหมด) หายใจเข้า – ออก, ๔. กำหนดระงับกายสังขาร (ลมหายใจ) หายใจเข้า – ออก.

วิธีปฏิบัติ ท่านสอนกันมาว่า ให้ตัดปลิโพธ คือความกังวลต่าง ๆ เข้าไปยังที่สงัดกาย มอบกายถวายชีวิตแด่พระรัตนตรัยยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เอาศีลเป็นที่ตั้งของจิตใจ นั่งขัดสมาธิเท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาหงายทับฝ่ามือซ้าย ตั้งลำตัวให้ตรง หรือจะนั่งอย่างไรให้สบายหายใจคล่องก็ใช้ได้ ตั้งสติรวบรวมจิตให้จดจ่อที่ริมฝีปากบนหรือปลายกะพุ้งจมูก ซึ่งเป็นจุดที่ลมหายใจกระทบ หายใจยาว ๆ ก่อนแล้วค่อยสั้นเข้า แผ่วเบาเข้าโดยลำดับ จะนับ พุทโธ กำกับด้วยก็ได้ เพื่อให้สติมั่นแน่วแน่อยู่กับลมหายใจ ก็ย่อมจะสำเร็จเป็นอุปจารสมาธิ และอัปปนา-สมาธิในที่สุด.

๒. อิริยาปถบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดอิริยาบถ

ทรงสอนว่า เมื่อเดินก็รู้ว่าเดิน เมื่อยืนก็รู้ว่ายืน เมื่อนั่งก็รู้ว่านั่ง เมื่อนอนก็รู้ว่านอน หรือกายเปลี่ยนอิริยบถใด ๆ ก็รู้อิริยาบถนั้น ๆ.

วิธีปฏิบัติ ท่านสอนกันมาว่า ให้มีสติกำหนดดูอิริยาบถที่เป็นปัจจุบัน คือขณะเดิน หรือยืน หรือนั่ง หรือนอน ก็ให้ระลึกรู้อิริยาบถนั้น ๆ ที่เป็นปัจจุบันอย่างเดียว ไม่ปล่อยจิตให้คิดเรื่องอื่น หรือให้มีสติกำหนดรูป – นาม กำกับก็ได้ คือกำหนดว่ายืนเป็นรูป สติระลึกรู้ว่ายืนเป็นนาม, เดินเป็นรูป รู้ว่าเดินเป็นนาม, นั่งเป็นรูป รู้ว่านั่งเป็นนาม,

นอนเป็นรูป รู้ว่านอนเป็นนาม, เมื่อกำหนดจับรูป – นามได้ จิตก็เป็นอุปจารสมาธิและอัปปนาสมาธิได้.

๓. สัมปชัญญบั๊พพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดรู้ตัวทั่วพร้อม

ทรงสอนว่า เมื่อก้าวไป เมื่อถอยกลับ เมื่อจ้องดู เมื่อเหลียวดู เมื่อคู้ เมื่อเหยียด เมื่อนุ่งห่ม เมื่อรับประทาน เมื่อดื่ม เมื่อเคี้ยว เมื่อลิ้ม เมื่อถ่าย เมื่อเดิน ยืน นั่ง หลับ ตื่น พูด นิ่ง ก็ทำสัมปชัญญะ รู้ตัวทั่วพร้อมทุก ๆ ขณะ.

วิธีปฏิบัติ ท่านสอนกันมาว่า ผู้ปฏิบัติกรรมฐาน เมื่อตั้งใจปฏิบัติให้ตลอดเวลาก็ย่อมทำได้ โดยใช้สัมปชัญญบั๊พพะนี้เป็นหลัก คือทำความรู้ตัวให้ทั่ว รู้ให้ทันความเคลื่อนไหวของร่างกาย จะทำงานก็ตาม หยุดงานก็ตาม รู้ทันทุกขณะ แม้จะหลับก็กำหนดรู้ว่าหลับ พอตื่นก็รู้ว่าตื่นทันที ไม่เผลอตัวสักแม้ขณะเดียว.

๔. ปฏิกูลบั๊พพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดดูกายให้เห็นเป็นของโสโครก

ทรงสอนว่า ในร่างกายนี้ เต็มไปด้วยสิ่งโสโครกต่าง ๆ คือผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ไส้ใหญ่ ไส้น้อย อาหารใหม่ อาหารเก่า ดี เสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา เปลวมัน น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ มูตร (มันสมอง).

วิธีปฏิบัติ พึงตั้งสติระลึกไว้เสมอว่า ตามปกติคนเรามีโมหะครอบคลุมไว้ จึงไม่รู้ความจริงของร่างกาย หลงผิด สำคัญผิดในร่างกายว่าเป็นของสวยงาม บุรุษจึงมีความพอใจในสตรี และสตรีก็มีความพอใจในบุรุษ แต่บางครั้งเกิดความโกรธ ความเกลียดชังเบียดเบียนกัน เพราะหลงในความงามของร่างกายนั้นเอง ฉะนั้น จึงควรมีสติกำหนดดูส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย ให้เห็นว่าเป็นสิ่งน่าเกลียดโสโครก โดยสี สัณฐาน กลิ่น ที่เกิด ที่อยู่ จิตจะได้สงบไม่ฟุ้งซ่านไปตามร่างกายทั้งภายในและภายนอก ที่ยั่วยวนให้ชอบให้ชังให้หลง เมื่อสงบก็ย่อมเข้าถึงอุปจารและอัปปนาสมาธิได้.

๕. ธาตุบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดธาตุ ๔

ทรงสอนว่า ในร่างกายนี้ มีธาตุ ๔ คือ ธาตุดิน – น้ำ – ไฟ – ลม ผสมกันเข้าเป็นรูปกาย จึงตั้งอยู่ได้ ทรงตัวอยู่ได้.

วิธีปฏิบัติ ท่านสอนกันมาว่า ให้ตั้งสติกำหนดดูธาตุภายในกาย ธาตุที่มีลักษณะข้นแข็ง เช่น ผม ขน เป็นต้น เรียกว่าธาตุดิน ธาตุที่มีลักษณะเอิบอาบ เช่น ดี เสลด เป็นต้น เรียกว่าธาตุน้ำ ธาตุที่มีลักษณะร้อน เช่น ไฟที่ทำกายให้อบอุ่น – ให้ทรุดโทรม – ให้เร่าร้อน และไฟย่อยอาหาร เรียกว่าธาตุไฟ ธาตุที่มีลักษณะพัดไหว เช่น ลมพัดขึ้นเบื้องบน ลมพัดลงเบื้องต่ำ ลมในท้อง ลมในไส้ ลมพัดไปตามตัว ลมหายใจ เรียกว่าธาตุลม. เมื่อแยกออกโดยความเป็นธาตุ ก็จะเห็นว่าร่างกายคนเรานี้ เป็นเพียงสักว่าธาตุ มิใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา

บรรเทาจิตที่เคยหมกมุ่น ยึดมั่นในร่างกายให้สงบลง สำเร็จเป็นอัปปนา-สมาธิได้.

๖. นวสีวถิกาบัพพะ ข้อว่าด้วยการพิจารณาศพในป่าช้า ๙

หากตั้งสติดูกายในกายทั้ง ๕ ข้อ ที่แสดงมาแล้ว จิตยังไม่สงบเป็นสมาธิ เพราะกายของคนเป็นมีมายากลหลอกลวงมาก จึงควรตั้งสติดูกายของคนตายที่ถูกทิ้งไว้ในป่าช้า ตามที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนไว้ว่า พึงตั้งสติดูศพ ๙ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่งคือ ๑. ศพที่พองอืดเขียวดำน้ำเหลืองไหล ๒. ศพที่สัตว์แย่งกัดกิน ๓. ศพที่เป็นร่างกระดูกยังมีเนื้อมีเลือดเปรอะและมีเอ็นโยงติดกันอยู่ ๔. ศพที่เป็นร่างกระดูกมีเนื้อหายไปหมด แต่ยังมีรอยเลือดเปรอะและเอ็นโยงติดกันอยู่ ๕. ศพที่เป็นร่างกระดูกมีเนื้อและเลือดหายหมด แต่ยังมีเอ็นโยงติดกันอยู่ ๖. ศพที่ไม่มีเอ็นโยงรัดกระดูกกระจัดกระจายไปคนละทิศ ๗. ศพที่มีแต่กระดูกขาว ๘. ศพที่มีแต่กระดูกถูกฝนตกราดผุเป็นกอง ๆ ๙. ศพที่มีแต่กระดูกเปื่อยป่นละเอียดเป็นแป้ง พึงนำกายนี้เข้าไปเทียบเคียงว่า แม้กายเรานี้เล่า ก็มีอย่างนั้นเป็นธรรมดา หาล่วงพ้นความเป็นอย่างนี้ไปได้ไม่.

วิธีปฏิบัติ ท่านสอนว่าให้ไปดูศพที่เขาทิ้งในป่าช้า อย่ายืนเหนือลม อย่ายืนใต้ลม อย่ายืนใกล้ศีรษะหรือเท้า ให้ยืนตรงกลางตัวเพื่อจะได้เห็นถนัด กำหนดดูจนเป็นนิมิตติดตา จิตก็ย่อมตั้งมั่นเป็นสมาธิ เพราะจิตสลด หมดความกำหนัด เบื่อหน่ายในร่างกาย ซึ่งมีสภาพไม่เที่ยง เกิดแล้วแตกดับไป. แต่ในบัดนี้จะดูศพที่เขาทิ้งในป่าช้าไม่เห็น เพราะเขา

ฝั่งมิดชิด หรือเผาเสียหมด ผู้ปฏิบัติต้องกำหนดนึกเอาตามที่เคยเห็นมาตามแต่จะจำได้ ก็จะทำให้จิตสงบเป็นอัปปนาสมาธิได้เช่นเดียวกัน.

ผู้ปฏิบัติพึงตั้งสติกำหนดดูกายในกายทั้งภายในคือจิตอันเป็นนามกายที่มีอยู่ในขณะปฏิบัติว่าเป็นอย่างไร ดูกายภายนอกคือร่างกายทั้งที่เป็นมหาภูตรูป และอุปาทายรูป ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร ดูกายที่เกิดว่าเป็นอย่างไร ดูกายที่ดับว่าเป็นอย่างไร ตั้งสติให้ปรากฏที่กายว่า กายเป็นสักว่ากาย เพียงเพื่อรู้ เพียงเพื่ออาศัยระลึก ย่อมมีสันดานอันตัณหาและมิจฉาทิฏฐิไม่อาศัย ย่อมไม่ถือมั่นอะไร ๆ ในโลก ย่อมพิจารณาเห็นกายในกายเนือง ๆ อย่างนี้แล.

เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนให้ตั้งสติดูเวทนาในเวทนานั้น หมายความว่า ให้กำหนดดูเวทนาส่วนย่อยในเวทนาส่วนใหญ่, เวทนาส่วนใหญ่คือความรู้สึกทั้งหมดที่ปรากฏทางจิตใจ ซึ่งอิงอาศัยอยู่ในกายของคนเป็น เวทนาส่วนย่อยคือความรู้สึกส่วนหนึ่ง ๆ ของเวทนาส่วนใหญ่ซึ่งทรงแยกออกไปเป็น ๙ คือ ๑. สุขเวทนา ๒. ทุกขเวทนา ๓. อทุกขมสุขเวทนา ๔. สุขเวทนาอิงอามิส (กามคุณ) ๕. สุขเวทนาไม่อิงอามิส ๖. ทุกขเวทนาอิงอามิส ๗. ทุกขเวทนาไม่อิงอามิส ๘. อทุกขมสุขเวทนาอิงอามิส ๙. อทุกขมสุขเวทนาไม่อิงอามิส.

วิธีปฏิบัติ ตามปกติคนเราย่อมมีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลา สุขบ้าง ทุกข์บ้าง กลาง ๆ บ้าง สับเปลี่ยนไปตามอารมณ์ที่ได้สัมผัส ถ้าความรู้สึกใดมีรูปเสียงเป็นต้นมาล่อให้เกิด ความรู้สึกนั้นชื่อว่าอิงอามิส ถ้าเกิด

จากการปฏิบัติขัดเกลาทางจิต ชื่อว่า ไม่อิงอามิส ฉะนั้น เมื่อเวทนาอย่างใดปรากฏชัดเจน ก็มีสติระลึกรู้เวทนานั้น ไม่ติดสุขเวทนา ไม่เกลียดทุกขเวทนา ไม่หลงในอทุกขมสุขเวทนา พิจารณาว่า เป็นเพียงเวทนา มิใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เราเขา เพียงเพื่อรู้ เพียงเพื่ออาศัยระลึก ย่อมมีสันดานอันตัณหาและมิจฉาทิฏฐิไม่อาศัย ย่อมไม่ถือมั่นอะไร ๆ ในโลก ย่อมพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเนือง ๆ อย่างนี้แล.

จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงสอนให้ตั้งสติดูจิตในจิตนั้น หมายความว่า ให้กำหนดดูจิตส่วนย่อยในจิตส่วนใหญ่, จิตส่วนใหญ่คือความคิดทั้งหมดที่มีอำนาจยิ่งใหญ่ในร่างกายคนเป็น, จิตส่วนย่อยคือความคิดที่เปลี่ยนไปตามอารมณ์ต่าง ๆ ซึ่งทรงแสดงแยกออกไปเป็น ๑๖ คือ ๑. จิตมีราคะ ๒. จิตปราศจากราคะ ๓. จิตมีโทสะ ๔. จิตปราศจากโทสะ ๕. จิตมีโมหะ ๖. จิตปราศจากโมหะ ๗. จิตหดหู่ ๘. จิตฟุ้งซ่าน ๙. จิตกว้างขวาง ๑๐. จิตคับแคบ ๑๑. จิตขยัน ๑๒. จิตไม่ขยัน ๑๓. จิตตั้งมั่น ๑๔. จิตไม่ตั้งมั่น ๑๕. จิตพ้นจากความมัวหมอง ๑๖. จิตไม่พ้นจากความมัวหมอง.

วิธีปฏิบัติ ให้ตั้งสติกำหนดดูจิตที่เป็นปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร ก็ให้รู้ทันอย่างนั้น ไม่ปล่อยให้จิตตกอยู่ภายใต้อำนาจฝ่ายต่ำมีราคะหรือกามฉันทะเป็นต้น ไม่ประมาทติดใจอยู่ในโลกิยสุขแม้ว่าเป็นสุขในระดับฌานก็ตาม คอยประคองจิตให้เข้าสู่สภาพปกติคือสะอาดผ่องใสเป็นหนึ่งนิ่งเฉย, พิจารณาว่า เป็นเพียงสักว่าจิต มิใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน

เราเขา เพียงเพื่อรู้ เพียงเพื่ออาศัยระลึก ย่อมมีสันดานอันตัณหาและมิจฉาทิฏฐิไม่อาศัย ย่อมไม่ยึดมั่นอะไร ๆ ในโลก ย่อมพิจารณาเห็นจิตในจิตเนือง ๆ อย่างนี้แล.

ธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงสอนให้ตั้งสติดูธรรมในธรรมนั้น หมายความว่า ให้กำหนดดูธรรมส่วนย่อยในธรรมส่วนใหญ่, ธรรมส่วนใหญ่คือธรรมทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในตัวเราทุกคน ซึ่งบางอย่างก็ไม่ดีเป็นสิ่งควรละเสีย บางอย่างก็ไม่ดีไม่ชั่ว เป็นสิ่งควรกำหนดรู้ บางอย่างเป็นสิ่งดี ควรทำให้มีมากขึ้น, ธรรมส่วนย่อยคือธรรมแต่ละอย่างที่ทรงแยกออกไปเป็น ๕ ข้อ และทรงย่อยออกไปอีกโดยละเอียด.

๑. นีวรณบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดธรรมเครื่องกั้นจิต ๕

ทรงสอนว่า เมื่อความพอใจในกาม ความคิดปองร้าย ความหดหู่เคลิ้มหลับ ความฟุ้งซ่านรำคาญ ความสงสัย อย่างใดอย่างหนึ่งมีในใจ ก็กำหนดรู้ว่ามี เมื่อไม่มี ก็รู้ชัดว่าไม่มี ภายในใจ, อนึ่งความเกิดของความพอใจในกามเป็นต้น จะมีได้อย่างไร ก็รู้ชัดอย่างนั้น, ความละซึ่งความพอใจในกาม เป็นต้น และความไม่เกิดต่อไปแห่งความพอใจในกามเป็นต้น จะมีได้อย่างไร ก็รู้ชัดอย่างนั้น.

วิธีปฏิบัติ การทำความดีมักจะมีมารขวางทางมิให้บรรลุถึงจุดหมาย มารที่ร้ายกาจก็มีอยู่ในใจของตนทุกคนนี่เอง จึงต้องมีสติตรวจดูว่ามีหรือไม่มี ถ้าเห็นไม่มีก็อย่าประมาท ต้องรู้ว่าจะมีขึ้นได้อย่างไร เช่น ความ

พอใจในกาม เกิดมีเพราะเพ่งอารมณ์ที่งามที่ดี ความคิดปองร้าย เกิดเพราะมีเรื่องสะเทือนใจ ความเคลิ้มหลับ เกิดเพราะเกียจคร้าน ความฟุ้งซ่านรำคาญ เกิดเพราะใจไม่สงบ ความสงสัย เกิดเพราะไม่สนใจถึงที่เกิดของเรื่อง, เมื่อรู้เหตุเกิดแล้ว ให้กำหนดละเหตุเสีย และระวังมิให้มีเหตุเกิดอีก มารร้ายก็จะไม่มีมาขวางทางเดินของจิตใจได้ จิตก็เข้าฌานได้โดยลำดับ.

๒. ขันธบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดขันธ์ ๕

ทรงสอนว่า ให้กำหนดดูรูป ดูเหตุเกิด เหตุดับ ของรูป ดูเวทนา ดูเหตุเกิด เหตุดับ ของเวทนา ดูสัญญา ดูเหตุเกิด เหตุดับของสัญญา ดูสังขาร ดูเหตุเกิด เหตุดับ ของสังขาร ดูวิญญาณ ดูเหตุเกิด เหตุดับ ของวิญญาณ

วิธีปฏิบัติ ให้ตั้งสติกำหนดดูรูป คือสิ่งมีธาตุต่าง ๆ รวมเข้าเป็นรูปร่างมีใจครองนี้ เรียกว่ารูปใหญ่ อาการเคลื่อนไหวของรูปใหญ่ เรียกว่ารูปอาศัย เหตุเกิดของรูป คืออวิชชาตัณหาอุปาทานกรรม และอาหาร เหตุดับของรูป คือความสิ้นอาหาร. เวทนา คือความรู้สึกเป็นสุข หรือเป็นทุกข์ หรือเฉย ๆ เหตุเกิดของเวทนา คือผัสสะ เหตุดับเวทนา คือความดับผัสสะ. สัญญา คือความจำรูป จำเสียง เป็นต้น เหตุเกิดสัญญาคือผัสสะและเวทนา เหตุดับสัญญา คือความดับผัสสะและเวทนา. สังขารคือความคิดนึกดีบ้างชั่วบ้างกลาง ๆ บ้าง เหตุเกิดสังขาร คือผัสสะเวทนาและสัญญา เหตุดับสังขาร คือดับผัสสะเป็นต้น. วิญญาณคือความรู้สึกทางตา ทางหู เป็นต้น เหตุเกิดวิญญาณ คือนามรูป (นามขันธ์รูป-

ขันธ์) เหตุดับวิญญาณ คือความดับแห่งนาม – รูป. เมื่อกำหนดดูขันธ์ทั้ง ๕ พร้อมทั้งเหตุเกิดเหตุดับ ให้เห็นว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นสิ่งมิใช่ตัวตน จนเบื่อหน่ายคลายกำหนัด จิตย่อมหลุดพ้น ไม่เข้าถือมั่นขันธ์ ๕.

๓. อายตนบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดอายตนะ ๖

ทรงสอนว่า ให้รู้จักตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ด้วยให้รู้จักรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรม (คือเรื่องราวต่าง ๆ) ด้วย ให้รู้จักสังโยชน์ที่เกิดเพราะอาศัยตากับรูปเป็นต้นทั้งสองฝ่ายด้วย ให้รู้จักเหตุเกิด เหตุดับ และเหตุที่ดับแล้ว ไม่เกิดอีกต่อไป แห่งสังโยชน์ด้วย.

วิธีปฏิบัติ ท่านสอนว่า มีสติระวังในขณะที่ตาเห็นรูป เป็นต้น ให้รู้จักว่า "เป็นแต่เพียงสักว่า" คือ เป็นแต่เพียงสักว่า ตา – รูป – เห็น เป็นต้น, ถ้าเผลอสติ สังโยชน์ คือกิเลสเครื่องผูกจิตให้ติดรูปเป็นต้นก็เกิดขึ้น เพราะอายตนะภายในมีตาเป็นต้นฝ่ายหนึ่ง กับอายตนะภายนอกมีรูปเป็นต้นฝ่ายหนึ่ง รวมเป็นสองฝ่ายประสบกัน ก็ให้รู้จักว่า "นี่เป็นสังโยชน์" และให้รู้ต่อไปว่า สังโยชน์เกิดเพราะ ขาดสติ ขาดญาณ คือ ความระลึกรู้ สังโยชน์ดับก็เพราะมีสติมีญาณ และสังโยชน์จะหวนกลับมาเกิดอีกไม่ได้ก็เพราะมีสติมีญาณกุมแจอยู่ไม่ขาดระยะ จิตก็จะตั้งมั่นเป็นสมาธิทั้งสองได้โดยลำดับ.

๔. โพชฌงคบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดโพชฌงค์ ๗

ทรงสอนว่า เมื่อสติ ธัมมวิจยะ วิริยะ ปีติ ปัสสัทธิ สมาธิ

อุเบกขา ที่เป็นองค์ของความรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง มีอยู่ภายในจิต ก็รู้ชัดว่ามีอยู่ เมื่อไม่มี ก็รู้ชัดว่าไม่มี, อนึ่ง ความเกิดขึ้นของสติที่เป็นองค์ของความรู้เป็นต้น จะมีได้อย่างไร ก็รู้ชัดอย่างนั้น, และความเจริญบริบูรณ์ของสติที่เป็นองค์ของความรู้เป็นต้น ที่เกิดแล้ว จะมีได้อย่างไร ก็รู้ชัดอย่างนั้น.

วิธีปฏิบัติ ตั้งสติกำหนดรู้เท่าทันธรรม ๗ ประการ คือดูตัวสติเองว่า ในขณะที่อายตนะภายในกับภายนอกประจวบกันนั้น มีความระลึกทันพอที่จะกั้นจิตมิให้ซัดส่าย หรือไม่ทัน, ดูธรรมวิจัยว่า มีปัญญาเลือกเฟ้น แยกออกไปว่า นั่นดี นี่ไม่ดี นั่นมีคุณ นี่มีโทษ แยกออกทันหรือไม่ทัน, ดูวิริยะว่า ได้พยายามละความชั่ว ทำความดี ทันหรือไม่ทัน, ดูปีติว่า มีความอิ่มใจ เบิกบานใจ ในเพราะได้ทำความเพียรโดยถูกต้อง หรือว่าไม่มี, ดูปัสสัทธิว่า กายและจิตที่เคยกระสับกระส่ายในเพราะอกุศลธรรม หรือในเพราะกุศลธรรมเช่นปีติ ได้สงบแล้ว หรือยังไม่สงบ. ดูสมาธิว่า ได้ละนิวรณ์ ๕ และได้ให้องค์ ๕ แห่งฌานเกิดขึ้นแล้วหรือยัง, ดูอุเบกขาว่า ได้เพ่งเฉยด้วยความรู้ เพ่งดูสมาธิจิตที่เข้าถึงจตุตถฌานแล้วหรือว่ายังไม่ได้เพ่งดู. ถ้าเห็นว่ามีสติระลึกทัน ก็เป็นสติสัมโพชฌงค์ ถ้าเลือกแยกออกทัน ก็เป็นธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ ถ้าละชั่วทำดีทัน ก็เป็นวิริยสัมโพชฌงค์ ถ้ามีอิ่มใจ ก็เป็นปีติสัมโพชฌงค์. ถ้าสงบใจ ก็เป็นปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ ถ้าละองค์ ๕ เจริญองค์ ๕ ได้ ก็เป็นสมาธิสัมโพชฌงค์ ถ้าเพ่งเฉยด้วยความรู้ ก็เป็นอุเบกขาสัมโพชฌงค์. สัมโพชฌงค์ทั้ง ๗ ประการนี้ จะเกิดมีขึ้นได้ และเจริญบริบูรณ์ได้ก็ด้วยการเจริญ กระทำให้มาก ตามลำดับ ให้สืบเนื่องเป็นสามัคคีธรรมกัน

ก็ย่อมมีสติปัญญายิ่ง ๆ ขึ้น.

๕. อริยสัจจบัพพะ ข้อว่าด้วยการกำหนดอริยสัจ ๔

อริยสัจธรรม คือธรรมที่เป็นจริงแท้ มีอยู่แก่บุคคลทั่วไป แต่บุคคลมีโมหะหุ้มไว้จึงมองไม่เห็น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงสอนว่า ให้มีสติกำหนดดูอริยสัจ ๔ ประเภท คือ

๑. ทุกข์ เป็นปริญเญยยธรรม คือธรรมที่ควรกำหนดรู้

๒. สมุทัย เป็นปหาตัพพธรรม คือธรรมที่ควรละ

๓. นิโรธ เป็นสัจฉิกาตัพพธรรม คือธรรมที่ควรกระทำให้แจ้ง

๔. มรรค เป็นภาเวตัพพธรรม คือธรรมที่ควรให้เกิดมีขึ้น.

ประเภทที่ ๑ ทุกข์ นั้น คือความเกิด แก่ ตาย เศร้า โศก คร่ำครวญ เจ็บกาย เสียใจ คับใจ ประจวบอารมณ์ที่ไม่น่ารัก พลัดพรากจากอารมณ์ที่น่ารัก ไม่ได้สมปรารถนา และความยึดมั่นขันธ์ ๕.

วิธีปฏิบัติ มีสติกำหนด มีญาณหยั่งรู้ ให้เข้าใจในทุกข์แต่ละอย่าง ๆ ว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา จนเกิดความเบื่อหน่ายในทุกข์.

ประเภทที่ ๒ สมุทัย นั้น คือ เหตุให้ทุกข์เกิด ได้แก่ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เมื่อเกิด เมื่อตั้งอยู่ ก็เกิดและตั้งอยู่ที่อายตนะภายใน – นอก – วิญญาณ – สัมผัส – เวทนา – สัญญา – สัญเจตนา – ตัณหา – วิตก – วิจาร.

วิธีปฏิบัติ มีสติสัมปชัญญะกำหนดรู้ทันทีที่เกิดที่ตั้งอยู่แห่งตัณหา และกำจัดตัณหาให้ดับสูญไป.

ประเภทที่ ๓ นิโรธ นั้น คือ ความดับตัณหาให้สิ้นเชิง ตัณหานั้น เมื่อละ เมื่อดับ ก็ละ ก็ดับ ที่อายตนะเป็นต้น.

วิธีปฏิบัติ มีสติกำหนดดูจิตในขณะที่อายตนะภายใน – ภายนอกประสบกันเป็นต้นไป หากรู้ว่า ตัณหา อุปาทานเกิดขึ้น ก็ทำลายตัณหาอุปาทานนั้นเสียจนสิ้นเชิง ทุกข์ย่อมดับหมด.

ประเภทที่ ๔ มรรค นั้น คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ มีองค์ ๘ คือสัมมาทิฏฐิเป็นต้น.

วิธีปฏิบัติ ควรมีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ ทำองค์มรรคทั้ง ๘ ให้เกิดขึ้นพร้อมกันเป็นมัคคสมังคี มีกำลังแรงกล้า กำจัดตัดตัณหาอุปาทานได้เมื่อใด ก็บรรลุถึงนิโรธ ดับทุกข์ได้สิ้นเชิงเมื่อนั้น.

ผู้ปฏิบัติพึงตั้งสติกำหนดดูธรรมในธรรมดังที่กล่าวมา ทั้งฝ่ายเกิดทั้งฝ่ายดับ และพึงกำหนดดูที่เป็นภายใน คือ ดูธรรมที่มีอยู่ภายในจิต เช่นกามฉันทะ (ราคะ) พยาบาท (โทสะ) วิจิกิจฉา (โมหะ) เป็นต้นด้วย พึงกำหนดดูธรรมที่เป็นภายนอก คือดูอารมณ์ต่าง ๆ มีรูป เสียง เป็นต้น ตลอดถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เข้ามาปรากฏที่ธรรมนั้น ๆ ว่า ธรรมก็เป็นเพียงสักว่าธรรม มิใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เราเขา เพียงเพื่อรู้ เพียงเพื่ออาศัยระลึก ย่อมมีสันดานอันตัณหาและมิจฉาทิฏฐิไม่อาศัย ย่อมไม่ถือมั่นอะไร ๆ ในโลก ย่อมพิจารณาเห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ อย่างนี้แล.

อานิสงส์ของการปฏิบัติสติปัฏฐาน

ในตอนจะจบพระสูตรนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงอานิสงส์

(ผล) ของการปฏิบัติตามสติปัฏฐาน ๔ ไว้โดยใจความว่า ใครก็ตาม ตั้งใจปฏิบัติตามสติปัฏฐาน ๔ เหล่านี้ให้ประจำและถูกต้องตามวิธีแล้ว ย่อมได้รับผล ๒ อย่าง มิอย่างใดก็อย่างหนึ่ง คือ พระอรหัตตผล ๑ พระอนาคามิผล ๑ ภายใน ๗ ปี ถ้าปฏิบัติได้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ก็จะรับผลเร็วยิ่ง ๆ ขึ้น เป็นภายใน ๖ – ๕ – ๓ – ๒ – ๑ ปี ๗ เดือน ๖ – ๕ – ๔ – ๓ – ๒ – ๑ ครึ่งเดือน และอาจภายใน ๗ วัน.

เพราะฉะนั้น ขอเชิญชวนท่านผู้ใคร่ในธรรม ตั้งใจปฏิบัติตามใจความแห่งมหาสติปัฏฐานสูตรนี้ ตามควรแก่โอกาสและความสามารถของตน ๆ หากได้ปฏิบัติ ก็คงได้รับผลไม่มากก็น้อย แม้ชั่วครั้ง ชั่วคราว ชั่วขณะหนึ่ง ก็นับว่าเป็นการดี เพราะได้ช่วยชีวิตมีคุณค่าสูงขึ้นตามกำลังแห่งการปฏิบัติ.

มะเร็ง

โดย น.พ. สุเมธ รินสุรงควงศ์

(สถาบันมะเร็งแห่งชาติ)

ก่อนอื่นต้องทราบว่าในร่างกายของคนเราประกอบด้วยเซลล์ต่าง ๆ มากมาย รวมกันเป็นอวัยวะต่าง ๆ และเป็นรูปร่างขึ้นมา การเจริญเติบโตของเซลล์ร่างกายปกติก็จะเป็นไปโดยมีระเบียบแบบแผน ถ้าหากเกิดมีเซลล์ที่เจริญผิดปกติเกิดขึ้น มีการเจริญและแบ่งตัวเร็วกว่าปกติ มันก็จะรวมตัวเป็นก้อนอย่างรวดเร็ว เรียกว่าก้อนเนื้อร้าย หรือก้อนมะเร็ง

ก้อนมะเร็งก็จะมีการเพิ่มขนาดขึ้นอย่างรวดเร็ว เบียดอวัยวะข้างเคียง ขณะเดียวกันก็จะมีเซลล์มะเร็งนั้นหลุดกระจายไปยังที่ต่าง ๆ อาจจะกระจายไปโดยตรงบริเวณรอบ ๆ นั้น หรือกระจายไปทางหลอดเลือด, หลอดน้ำเหลือง ไปสู่อวัยวะที่สำคัญต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น สมอง, ตับ, ปอด, และกระดูก ดังนั้นถ้าหากไม่ได้รับการตรวจหาและรักษามะเร็งในระยะเริ่มแรกที่มันยังเป็นก้อนอยู่ในที่ของมัน การรักษาก็จะยากลำบาก และจะทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตไปในเวลาอันรวดเร็ว

มะเร็งจึงเป็นโรคที่น่ากลัว เพราะมะเร็งแทบทุกชนิดในระยะเริ่มแรกมักไม่มีอาการปรากฏให้เห็นแต่อย่างใด และกว่าจะรู้หรือมีอาการเด่นชัดก็มักจะสายเกินไปหรือยากต่อการเยียวยารักษาได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีสถาบันตรวจหามะเร็งระยะเริ่มแรก เพื่อตรวจหาและรักษามะเร็งตั้งแต่ในระยะแรก ๆ และสถาบันมะเร็งก็จักเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ในการ

ระวังป้องกันมะเร็งแก่ประชาชนด้วย เช่น ในสุภาพสตรีก็ควรรู้จักตรวจเต้านมด้วยตนเอง รู้เรื่องของรอบประจำเดือนว่าปกติ หรือผิดปกติ ให้การศึกษาเรื่องสาเหตุของมะเร็งปอด ว่ามักพบมากในคนที่สูบบุหรี่ และมะเร็งของตับ ในคนที่ดื่มสุราเป็นประจำ คนที่เป็นแผลเรื้อรังนาน ๆ ก็อาจเป็นมะเร็งขึ้นได้ ดังนั้นท่านที่มีอาการผิดปกติเกิดขึ้นในร่างกายของตัวเอง ต้องรีบรับการตรวจรักษา สัญญาณอันตราย ๗ ประการของมะเร็ง ได้แก่

๑. เป็นแผลเรื้อรังไม่รู้จักหาย โตขึ้น

๒. เป็นหูดหรือปาน ที่โตขึ้นผิดปกติ

๓. เป็นตุ่ม, ก้อน, หรือแผลที่นม, ผิวหนัง, ริมฝีปาก, กระพุ้งแก้มหรือที่ลิ้น โตขึ้นผิดปกติ

๔. เสียงแหบอยู่เรื่อย ๆ และไอที่หาสาเหตุไม่ได้

๕. ท้องอืด เบื่ออาหาร ผอมลง หรือกลืนลำบาก

๖. ตกขาว หรือมีเลือดออกกะปริบกะปรอยทางช่องคลอด

๗. การถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากนิสัยเดิม

สถิติของโรคมะเร็งในประเทศไทย ๑๙๘๐ ซึ่งจัดรวบรวมโดยสถาบันมะเร็งแห่งชาติ พอสรุปได้ดังนี้

มะเร็งพบในคนทุกอายุ พบมากในช่วงอายุ ๔๕ – ๖๕ ปี ในเพศหญิงพบมากกว่าเพศชายเล็กน้อย ๕๓ ต่อ ๔๗ เปอร์เซ็นต์

ตำแหน่งของมะเร็งที่พบบ่อยในเพศชาย

อันดับ	ตำแหน่งมะเร็ง	เปอร์เซ็นต์
๑	ตับ	๑๗.๘๖
๒	ปอด	๑๑.๘๑
๓	ช่องปาก	๙.๕๒
๔	กระเพาะ	๕.๙๕
๕	หลอดอาหาร	๔.๗๗
๖	โพรงหลังช่องจมูก	๔.๒๖
๗	ผิวหนัง	๔.๒๔
๘	กล่องเสียง	๓.๗๙
๙	อวัยวะสืบพันธุ์ชาย	๓.๖๒

ตำแหน่งของมะเร็งที่พบบ่อยในเพศหญิง (สถาบันมะเร็งแห่งชาติ)

อันดับ	ตำแหน่งของมะเร็ง	เปอร์เซ็นต์ %
๑	ปากมดลูก	๓๐.๖๐
๒	เต้านม	๑๓.๐๐
๓	ช่องปาก	๗.๗๙
๔	ตับ	๕.๘๕
๕	รังไข่	๕.๐๖
๖	ปอด	๔.๐๙
๗	ผิวหนัง	๓.๒๒
๘	ต่อมไทรอยด์	๒.๙๓
๙	กระเพาะ	๒.๙๐
๑๐	ลำไส้ใหญ่	๒.๔๗

ดังนั้นจะเห็นได้จากตารางว่า ในเพศชาย มะเร็งของตับและปอด พบได้บ่อยกว่ามะเร็งในอวัยวะส่วนอื่น ๆ ส่วนในเพศหญิงเราพบมะเร็งที่ปากมดลูกและเต้านมมากที่สุด

มะเร็งตับ

โรคมะเร็งตับ เป็นโรคที่พบมากในแถบเอเซีย และบางประเทศในอัฟริกา ส่วนชนผิวขาวพบโรคนี้น้อยกว่าชนชาติผิวสี

ประเทศไทย พบมะเร็งตับเป็นอันดับหนึ่งในเพศชาย ส่วนในเพศหญิง พบเป็นอันดับที่ ๔ อันดับหนึ่งในเพศหญิงคือมะเร็งปากมดลูก

มะเร็งของเซลล์ตับ พบในภาคกลางมากที่สุด ส่วนมะเร็งของท่อน้ำดีตับ พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด

สาเหตุของมะเร็งตับ

๑. โรคไวรัสตับอักเสบ ในประเทศไทยพบโรคนี้ได้บ่อยมาก โดยบางคนอาจมีอาการ หรือไม่มีอาการก็ได้ พวกที่มีอาการได้แก่ มีอาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร คลื่นไส้อาเจียน แน่นท้อง เจ็บใต้ชายโครงขวา ตัวเหลือง ตาเหลือง โรคนี้อาจเป็น ๆ หาย ๆ ได้ อาจกลายเป็นตับแข็งหรือกลายเป็นมะเร็งก็ได้

๒. พยาธิใบไม้ในตับ ในเมืองไทยพบพยาธิชนิดนี้มากในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในคนที่ชอบกินปลาดิบ เช่นก้อยปลา พยาธิชนิดนี้ชอบอยู่ในท่อน้ำดีภายในตับ และพบว่ามะเร็งของท่อน้ำดีตับเกิดร่วมกับพยาธิตัวนี้มาก

๓. สารพิษจากเชื้อรา อาฟลาทอกซิน ซึ่งเกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่งที่ชอบขึ้นในถั่วทุกชนิด, ข้าวโพด, ปลาแห้ง, กุ้งแห้ง ฯลฯ โดยเฉพาะถั่วลิสงบดที่นำมาปรุงอาหารเป็นประจำ ถ้าเก็บรักษาไม่ดีพอก็เกิดเชื้อราได้ง่าย.

โรคมะเร็งตับมีอาการอย่างไร

อาการของมะเร็งตับมีได้ต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ไม่มีอาการเลยในระยะเริ่มแรก และกว่าจะมีอาการ บางครั้งก็ยากต่อการรักษา อาการที่จะมีคือ

- อาการจุกเสียดใต้ชายโครงด้านขวา
- อาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ผอมลง

– อาการของตัวเหลืองและตาเหลือง ดีซ่าน อาจพบได้ในมะเร็งของท่อน้ำดี หรือมะเร็งตับที่มีการอุดตันทางเดินท่อน้ำดี

อาการไข้ อาจมีไข้ต่ำ ๆ หรืออาจมีไข้สูงก็ได้ ดังนั้นถ้าหากมีอาการดังกล่าว ก็ควรไปพบแพทย์เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยต่อไป

การตรวจวินิจฉัย

๑. ตรวจร่างกายทั่วไป ตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตรวจเลือด ดูการทำงานของตับ

๒. ตรวจด้วยสารกัมมันตภาพไอโซโทป เพื่อดูลักษณะผิดปกติในเนื้อตับ ว่ามีก้อนภายในตับหรือเปล่า

๓. ปัจจุบันมีการตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ซึ่งตรวจได้สะดวกรวดเร็ว และไม่เจ็บปวดแต่อย่างใด การตรวจนี้จะบอกได้ว่าในตับมีก้อนหรือโพรงผีหนองหรือถุงน้ำหรือไม่ และยังดูได้ว่ามีท่อน้ำดีอุดตัน ตลอดจนดูความผิดปกติของตับอ่อนได้ด้วย ดังนั้นแพทย์ส่วนใหญ่จึงมักจะส่งตรวจด้วยวิธีนี้ก่อน ภายหลังจากการตรวจร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการอย่างง่าย ๆ แล้ว

๔. การตรวจโดยฉีดสารทึบแสงเข้าทางหลอดเลือดแดงที่ไปหล่อเลี้ยงตับ

๕. การใช้เข็มเจาะตัดชิ้นเนื้อตับมาตรวจ เป็นวิธีที่สามารถบอกได้ว่าเนื้อตับส่วนนั้นเป็นเนื้อร้ายหรือไม่

การรักษาโรคมะเร็งตับ

๑. การผ่าตัด ในระยะที่มะเร็งอยู่จำเพาะที่ตับ ยังไม่กระจายไปยังส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย การผ่าตัดก็จะช่วยรักษาได้ โดยการตัดตับบริเวณที่มีก้อนมะเร็งทิ้งไป และโดยทั่วไปก็สามารถตัดตับออกไปได้ถึง ๘๐ – ๙๐ เปอร์เซ็นต์ โดยไม่เป็นอันตราย ถ้าหากไม่สามารถตัดตับออกไปได้ ก็อาจหยดยาเข้าสู่เส้นเลือดที่ไปเลี้ยงตับ หรือผูกเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงตับเสีย ก็จะทำให้ก้อนมะเร็งฝ่อตัวลงได้ แต่ก็เป็นการชั่วคราว เพราะไม่ช้าก้อนมะเร็งก็จะกำเริบขึ้นมาใหม่ได้

๒. รังสีรักษา ในรายที่ไม่สามารถทำการผ่าตัดได้ การฉายแสงบริเวณก้อนในตับ ก็จะช่วยให้ก้อนมีขนาดเล็กลงได้ จะทำให้อาการแน่นท้องดีขึ้น แต่ไม่ได้ช่วยให้หายขาดจากโรคมะเร็ง เพียงแต่ทุเลาอาการลงเท่านั้น

๓. สารเคมีบำบัด อาจใช้ตามหลังการผ่าตัด หรือใช้ในรายที่มะเร็งเป็นมากแล้วกระจายไปทั่วตับ หรือในกรณีที่มีภาวะตับแข็งร่วมด้วย

สรุปการรักษามะเร็งตับ ต้องรีบรักษาตั้งแต่ระยะต้น คือมีเพียงก้อนในตับเท่านั้น แต่ที่เป็นอยู่กว่าคนไข้จะมีอาการไปพบแพทย์ มะเร็งตับก็มักจะเป็นมากแล้ว และกระจายไปยังส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย ดังนั้นโดยเฉลี่ยแล้วผู้ที่เป็นมะเร็งตับมักจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ไม่นานกว่า ๖ เดือน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจร่างกายเสมอ โดยยึดหลักป้องกันไว้ก่อนดีกว่า และพยายามหลีกเลี่ยงสาเหตุที่ทำให้เกิดมะเร็งตับดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

มะเร็งปากมดลูก

มะเร็งปากมดลูก เป็นมะเร็งที่พบมากที่สุด จัดอันดับที่หนึ่งของมะเร็งทั้งหมดในสตรี อันดับที่สองคือมะเร็งเต้านม

สาเหตุที่แท้จริงนั้นยังไม่ทราบแน่ แต่พบว่า อัตราการเกิดมะเร็งชนิดพบได้บ่อยในพวกเหล่านี้ คือ

๑. พบมากในสตรีอายุประมาณ ๓๐ – ๔๐ ปี
๒. พบมากในคนที่มีบุตรมาก ๆ
๓. พบมากในสตรีที่มีอาการอักเสบเรื้อรังของปากมดลูก
๔. พบมากในผู้ที่ยากจน ทั้งนี้ อาจเกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาความสะอาดและสุขภาพอนามัยด้วย
๕. พบมากในสตรีที่มีความสัมพันธ์ทางเพศมาก ตั้งแต่อายุน้อย

อาการ

ในระยะเริ่มแรกจะไม่มีอาการ ตรวจพบโดยการตรวจภายในเท่านั้น ต่อเมื่อเป็นมากขึ้นก็จะมีอาการต่าง ๆ อาจมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกันก็ได้ เช่น

๑. ตกขาว ตกขาวมาก มีกลิ่น บางครั้งมีเลือดปนออกมา
๒. เลือดออกทางช่องคลอด มักออกภายหลังร่วมเพศในระยะแรกและมักไม่มีอาการเจ็บปวด
๓. เจ็บปวดในช่องเชิงกราน หรืออาจจะมีรูทะลุระหว่างช่องคลอดกับทวารหนัก หรือท่อปัสสาวะในระยะสุดท้ายของโรค โดยโดยมะเร็งปากมดลูกแพร่กระจายไปยังส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย

การรักษา

ในระยะเริ่มต้นของมะเร็งปากมดลูก สามารถรักษาหายได้โดยการผ่าตัด

ในบางระยะ แพทย์อาจพิจารณาให้การรักษาโดยการผ่าตัดร่วมกับการฉายแสงและการใส่แร่ในช่องคลอด

ในรายที่ผ่าตัดไม่ได้ ก็ให้แต่การฉายแสงและการใส่แร่เท่านั้น

การป้องกัน

วิธีที่ดีที่สุด คือ สตรีที่แต่งงานแล้ว หรือสตรีที่มีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป ควรรับการตรวจภายในอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี โดยแพทย์จะนำเซลล์ในช่องคลอดไปทำการตรวจทางห้องปฏิบัติการว่ามีเซลล์ของมะเร็งหรือไม่ ในรายที่มีการอักเสบของปากมดลูกมาก หรือแพทย์สงสัยว่ามีเซลล์ผิดปกติ ก็จะนัดมาตรวจภายในซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

คำแนะนำการนัดตรวจ
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ

การนัดตรวจสุขภาพ บริการ ๒ ประเภท

๑. การนัดตรวจสุขภาพทั่วไป นัดตรวจบุคคลที่มีสุขภาพดีไม่มีอาการผิดปกติ บริการทั้งผู้ป่วยใหม่และผู้ป่วยเก่าที่เคยตรวจมาแล้วครบปี ซึ่งผู้ป่วยเก่าจะต้องนำบัตรเหลืองมาแสดง

วิธีการขอรับบริการ ทั้งผู้ป่วยใหม่และเก่ามาจองคิวนัดตรวจล่วงหน้า ๑ เดือน ในวันแรกวันเดียวของแต่ละเดือน เว้นวันหยุดราชการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑.๑ รับคำแนะนำการนัดตรวจจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

๑.๒ ตั้งแถวรอรับแบบสอบถามก่อน ๗.๓๐ น. เจ้าหน้าที่จะแจกแบบสอบถามในเวลา ๗.๓๐ น. โดยแจก ๑ ท่านต่อ ๑ ชุด เพราะมีจำนวนจำกัดในแต่ละเดือน

๑.๓ กรอกแบบสอบถามแล้วนำใบมายื่นที่โต๊ะรับแบบสอบถาม ผู้ป่วยหญิงอยู่ชั้น ๒ และผู้ป่วยชายอยู่ชั้นล่าง

๑.๔ รอรับใบนัดจากเจ้าหน้าที่ประจำโต๊ะรับแบบสอบถาม

๑.๕ ถ้าคิวนัดตรวจหมด ต้องมาติดต่อขอรับคิวนัดตรวจใหม่ในวันแรกของเดือนต่อไป

๒. การตรวจเฉพาะส่วน คือการตรวจบุคคลที่มีความผิดปกติ

ซึ่งท่านสามารถจะมารับบริการได้โดยไม่ต้องนัดล่วงหน้า ตามวัน เวลาที่ระบุไว้ดังนี้

๒.๑ ตรวจปากมดลูก เปิดบริการ วันจันทร์ พฤหัส ศุกร์ ก่อนเวลา ๗.๐๐ น.

๒.๒ ตรวจเต้านม (สำหรับสตรี) เปิดบริการ วันพุธ ก่อนเวลา ๗.๐๐ น.

๒.๓ ตรวจคอ ช่องปาก เปิดบริการ วันพฤหัส ก่อนเวลา ๗.๐๐ น.

๒.๔ ตรวจตับ เปิดบริการ วันอังคาร ก่อนเวลา ๗.๐๐ น.

หมายเหตุ ๑. การตรวจเฉพาะส่วน กรุณาติดต่อที่เจ้าหน้าที่โต๊ะนัดทุกราย

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

ต้นฉบับเดิม

เปิดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก มีคำกล่าวในหนังสือนำว่า ผู้ใดมีไว้ประจำบ้านเรือน มีอานิสงส์ยิ่งกว่าได้สร้างพระเจดีย์ทองคำสูงเทียมเทวโลก และป้องกันภยันตรายต่าง ๆ ทำมาหากินเจริญ.

หนังสือ

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

ผู้ใดสร้างไว้สวดมนต์ สักการะบูชาเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ และจะมีความสุขสิริสวัสดิ์เจริญต่อไปทั้งปัจจุบัน กาลอนาคต และภายหน้าภาคหน้า ด้วยอำนาจของความเคารพในพระคาถานี้

สร้างครบ ๗ วัน ครบอายุ หมดเคราะห์โศกทุกประการ.

ประวัติกล่าวไว้ในต้นฉบับเดิมว่า

หนังสือยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้มีคำกล่าวไว้ในหนังสือนำว่าศักดิ์-สิทธิ์ ถ้าผู้ใดได้สวดมนต์ภาวนาทุกค่ำเช้าแล้ว ผู้นั้นจะไม่ไปตกอบายภูมิ แม้ได้บูชาไว้กับบ้านเรือนก็อาจป้องกันอันตรายต่าง ๆ จะภาวนาพระคาถาอื่น ๆ สัก ๑๐๐ ปี อานิสงส์ก็ไม่เท่าภาวนาพระคาถานี้ครั้งหนึ่ง ถึงแม้ว่า อินทร์ พรหม ยม ยักษ์ ที่มีอิทธิจะเนรมิตแผ่นอิฐเป็นทองคำ ก่อ

เป็นพระเจดีย์ ตั้งแต่มนุษยโลกสูงขึ้นไปจนถึงพรหมโลก อานิสงส์ก็ยังไม่เท่าภาวนายอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ แลมีคำอธิบายคุณความดีไว้ในต้นฉบับเดิมนั้นอีกหลายประการ

ต้นฉบับเดิมเปิดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก เป็นอักษรขอม จารึกไว้ในใบลานจึงแปลเป็นอักษรไทย (พระภิกษุแสง) หลวงธรรมาธิกรณ์ได้มาแต่พระแท่นศิลาอาสน์มณฑลพิษณุโลก

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ ถ้าผู้ใดบริจาคทรัพย์ สร้างถวายพระภิกษุสงฆ์ สามเณร หรือญาติ – มิตรสหาย จนครบ ๗ วัน หรือครบอายุปัจจุบันของตน จะบังเกิดโชคลาภ ทำมาค้าขายเจริญ พ้นเคราะห์และภัยพิบัติทั้งปวง.

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนั้นว่าดังนี้

๑. อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา สัมมาสัมพุทโธ วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา วิชชาจะระณะสัมปันโน วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา สุคะโต วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา โลกะวิทู วัจจะโส ภะคะวา ฯ

๒. อะระหันตัง สะระณัง คัจฉามิ อะระหันตัง สิระสา นะมามิ สัมมาสัมพุทธัง สะระณัง คัจฉามิ, สัมมาสัมพุทธัง สิระสา นะมามิ, วิชชาจะระณะสัมปันนัง สะระณัง คัจฉามิ วิชชาจะระณะสัมปันนัง สิระสา นะมามิ, สุคะตัง สะระณัง คัจฉามิ, สุคะตัง สิระสา นะมามิ โลกะวิทัง สะระณัง คัจฉามิ, โลกะวิทัง สิระสา นะมามิ ฯ

๓. อิติปิ โส ภะคะวา อะนุตตะโร วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา ฯ ปุริสะทัมมะสาระถิ วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ ภะคะวา สัตถา เทวะมะนุสสานัง วัจจะโส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา พุทโธ วัจจะโส ภะคะวา ฯ

๔. อะนุตตะรัง สะระณัง คัจฉามิ อะนุตตะรัง สิระสา นะมามิ ปุริสะทัมมะสาระถิง สะระณัง คัจฉามิ ปุริสะทัมมะสาระถิง สิระสา นะมามิ, สัตถา เทวะมะนุสสานัง สะระณัง คัจฉามิ, สัตถา เทวะมะนุสสานัง สิระสา นะมามิ, พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ, พุทธัง สิระสา นะมามิ อิติปิ โส ภะคะวา ฯ

๕. อิติปิ โส ภะคะวา รูปะขันโธ, อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน อิติปิ โส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา เวทะนาขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน อิติปิ โส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา สัญญาขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน อิติปิ โส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา สังขาระขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน อิติปิ โส ภะคะวา ฯ อิติปิ โส ภะคะวา วิญญาณะขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน อิติปิ โส ภะคะวา ฯ

๖. อิติปิ โส ภะคะวา ปะถะวีจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา เตโชจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา วาโยจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะ-

สัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา อาโปจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา อากาสจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๗. อิติปิ โส ภะคะวา ยามาธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา ตุสิตา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา นิมมานะระตี ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา ปะระนิมมิตะวะสะวัตตี ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา กามาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา รูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๘. อิติปิ โส ภะคะวา ปะถะมะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา ทุติยะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา ตะติยะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา จะตุตถะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจะมะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๙. อิติปิ โส ภะคะวา อากาสานัญจายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา วิญญาณัญจายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ รูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา อากิญจัญญายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๑๐. อิติปิ โส ภะคะวา โสตาปะฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา สักกิทาคาปะฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา อะนาคาปะฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะ-

สัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะปะฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๑๑. อิติปิ โส ภะคะวา โสตาอะระหัตตะปะฏิผะละ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา สักกิทาคาอะระหัตตะปะฏิผะละ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิ โส ภะคะวา อะนาคามิอะระหัตตะปะฏิผะละ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๑๒. กุสะลาธัมมา อิติปิ โส ภะคะวา อะอายาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ชมภูทิปั่ญจะอิสสะโร กุสะลา ธัมมา นะโมพุทธายะ นะโมธัมมายะ นะโมสังฆายะ ปั่ญจะพุทธา นะมามิหัง อาปามะจุปะ ทีมะสังอังขุ สังวิธาปุกะยะปะ อุปะสะชะสุเห ปาสายะ โสโสสะสะ อะอะอะ อะนิ เตชะสุเนมะภูจะนาวิเว อะสังวิสุโลปุสะพุภะ อิสะวาสุ สุสะวาอิ กุสะลาธัมมา จิตติวิอัตถิ ฯ

๑๓. อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง อะอายาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ สาโพธิปั่ญจะอิสสะโร ธัมมา ฯ

๑๔. กุสะลา ธัมมา นันทะวิวังโก อิติสัมมาสัมพุทโธ สุคะลาโน ยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ จาตุมะหาราชิกาอิสสะโร กุสะลา ธัมมา อิติวิชชาจะระณะสัมปั่นโน อุอุยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ตาวะติงสา อิสสะโร กุสะลา ธัมมา นันทะปั่ญจะสุคะโต โลกะวิทู มะหาเอโอยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ยามาอิสสะโร กุสะลา ธัมมา พรหมาสัททะปั่ญจะ สัตตะสัตตาปาระมี อะนุตตะโร ยะมะกะขะ ยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

๑๕. ตุสิตา อิสสะโร กุสะลา ธัมมา ปุยะปะกะ ปุริสะทัมมะ-สาระถิง ยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

๑๖. นิมมานะระตี อิสสะโร กุสะลา ธัมมา เหตุโปวะ สัตถาเทวะมะนุสสานัง ตะถะยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

๑๗. ประนิมมิตะวะสะวัตตี อิสสะโร กุสะลา ธัมมา สังขาระขันโธ อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ พุทธะปะผะยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

๑๘. พ์ร์หมา อิสสะโร กุสะลา ธัมมา นัตถิปั๋จจะยา วินะปั๋ญจะภะคะวะตา ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ นะโมพุทธัสสะ นะโมธัมมัสสะ นะโมสังฆัสสะ พุทธิลาโล กะลากะระกะนา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ หุลู หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๑๙. นะโมพุทธัสสะ นะโมธัมมัสสะ นะโมสังฆัสสะ วิตติ วิตติ วิตติ มิตติ มิตติ จิตติ จิตติ อัตติ อัตติ มะยะสุ สุวัตถิ โหนตุ หุลู หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๒๐. อินทะสาวัง มะหาอินทะสาวัง พ์ร์หมะสาวัง มะหาพ์ร์หมะ-สาวัง จักกะวัตติสาวัง มะหาจักกะวัตติสาวัง เทวาสาวัง มะหาเทวาสาวัง อิสิสาวัง มะหาอิสิสาวัง มุนีสาวัง มะหามุนีสาวัง สัปปุริสาวัง มะหา-สัปปุริสาวัง พุทธะสาวัง ปั๋จเจกะพุทธะสาวัง อะระหัตตะสาวัง สัพพะสิทธิวิชชาธะรานังสาวัง สัพพะโลกา อิริยานังสาวัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

๒๑. สาวัง คุณณัง วะชะพะลัง เตชัง วิริยัง สิทธิกัมมัง นิพพานัง โมกขัง คุยหะกัง ทานังสีลัง ปั๋ญญานิกขัง ภาคะยัง ตัปปั๋ง สุขัง สิริรูปั๋ง

จะตุวีสะคิเสนัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ หุลู หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๒๒. นะโม พุทธัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทะนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม อิติปิ โส ภะคะวา ฯ

๒๓. นะโม พุทธัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทะนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ฯ

๒๔. นะโม ธัมมัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทะนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ฯ

๒๕. นะโม ธัมมัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทะนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ฯ

๒๖. นะโม สังฆัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทะนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ วาหะปะริตตัง ฯ

๒๗. นะโม พุทธายะ มะอะอุ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา ยาวะ ตัสสะ หาโยโมนะ อุอะมะทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา อุอะมะ อาวันทา นะโมพุทธายะ นะอะกะติ นิสะระนะ อาระปะขุธัง มะอะอุ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา จบแล ฯ

พระอาการวัตตาสูตร

พระอาการวัตตาสูตรนี้ ผู้ใดสวดภาวนาทุกวัน ผู้นั้นจะมีลาภ อาจป้องกันอันตราย ได้สุขสำราญ สำเร็จประโยชน์ทั้ง ๓ ประการ คือ มนุษยสมบัติ สวรรคสมบัติ นิพพานสมบัติ ให้จุดธูปเทียนบูชาพระ แล้วว่า นะโม ๓ หน แล้วสวดพระอาการวัตตาสูตร ดังนี้

(๑) อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง
อิติปิ โส ภะคะวา สัมมาสัมพุทโธ
อิติปิ โส ภะคะวา วิชชาจะระณะสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สุคะโต
อิติปิ โส ภะคะวา โลกะวิทู
อิติปิ โส ภะคะวา อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
อิติปิ โส ภะคะวา สัตถา เทวะมะนุสสานัง
อิติปิ โส ภะคะวา พุทโธ
อิติปิ โส ภะคะวา ภะคะวาติ

อะระหาทิคุณะวัคโค ปะฐะโม

(๒) อิติปิ โส ภะคะวา อะภินิหาระ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อุฬารัชฌาสะยะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปะณิธานะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา มะหากะรุณา ปาระมิสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา ญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปะโยคะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ยุติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ชุติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา คัพภะโอกกันติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา คัพภะฐิติ ปาระมิสัมปันโน

อภินิหาระวัคโค ทุติโย

(๓) อิติปิ โส ภะคะวา คัพภะวุฏฐานะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา คัพภะมะละวิระหิตะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อุตตะมะชาติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา คะติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อะภิรูปะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สุวัณณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา มะหาสิริ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อาโรหะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปะริณามะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สุนิฏฐะ ปาระมิสัมปันโน

คัพภะวุฏฐานะวัคโค ตะติโย

(๔) อิติปิ โส ภะคะวา อะภิสัมโพธิ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สีละขันธะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สมาธิขันธะ ปาระมิสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา ปัญญาขันธะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะภะวา ทวัตติงสะมะหาปุริสะลักขะณะ ปาระมิ-
สัมปันโน

อะภิสัมโพธิวัคโค จะตุตโถ

(๕) อิติปิ โส ภะคะวา มะหาปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปุถุปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา หาสะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ชะวะนะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ติกขะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา นิพเพธิกะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจะจักขุ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อัฏฐาระสะพุทธะกะระ ปาระมิสัมปันโน

มะหาปัญญาวัคโค ปัญจะโม

(๖) อิติปิ โส ภะคะวา ทานะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สีละ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา เนกขัมมะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วิริยะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ขันติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สัจจะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อะธิฏฐานะ ปาระมิสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา เมตตา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อุเปกขา ปาระมิสัมปันโน

ปาระมิวัคโค ฉัฏโฐ

(๗) อิติปิ โส ภะคะวา ทะสะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ทะสะอุปะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ทะสะปะระมัตถะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สะมะติงสะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ตังตังฌานังคะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อะภิญญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สะติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สะมาธิ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วิมุตติ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วิมุตติญาณะทัสสะนะ ปาระมิสัมปันโน

ทะสะปาระมิวัคโค สัตตะโม

(๘) อิติปิ โส ภะคะวา วิชชาจะระณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วิปัสสะนาญาณะวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา มะโนมะยิทธิวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อิทธิวิธิวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ทิพพะโสตะวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปะระจิตตะปะริยะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปุพเพนิวาสานุสสะติวิชชา ปาระมิสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา ทิพพะจักขุวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อาสะวักขะยะญาณะวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จะระณะวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จะระณะธัมมะวิชชา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อนุปุพพะวิหาระ ปาระมิสัมปันโน

วิชชาวัคโค อัฏฐะโม

(๙) อิติปิ โส ภะคะวา ปะริญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปะหานะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สัจฉิกิริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ภาวะนา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปะริญญาปะหานะสัจฉิกิริยาภาวะนา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จะตุธัมมะสัจจะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปฏิสัมภิทาญาณะ ปาระมิสัมปันโน

ปะริญญาวัคโค นะวะโม

(๑๐) อิติปิ โส ภะคะวา โพธิปักขิยะธัมมะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สะติปัฏฐานะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สัมมัปปะธานะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อิทธิปาทะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อินทริยะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา พาละปัญญา ปาระมิสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา โพชฌังคะปัญญา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อัฏฐังคิกะมัคคะธัมมะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา มะหาปุริสะสัจฉิกิริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อะนาวะระณะวิโมกขะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะผะละวิมุตติ ปาระมิสัมปันโน

โพธิปักขิยะธัมมะวัคโค ทะสะโม

(๑๑) อิติปิ โส ภะคะวา ทะสะพะละญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ฐานาฐานะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วิปากะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สัพพัตถะคามินีปะฏิปะทาญาณะ ปาระมิ-สัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา นานาธาตุญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สัตตานัง นานาธิมุตติกะญาณะ ปาระมิ-สัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อินทริยะปะโรปะริยัตตะญาณะ ปาระมิ-สัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ฌานาทิสังกิเลสาทิญานะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปุพเพนิวาสานุสสะติญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จุตูปะปาตะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อาสะวักขะยะญาณะ ปาระมิสัมปันโน

ทะสะพะละญาณะวัคโค เอกาทะสะโม

(๑๒) อิติปิ โส ภะคะวา โกฏิสะหัสสานัง ปะโกฏิสะหัสสานัง หัตถีนัง
พะละธะระ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปุริสะโกฏิทะสะสะหัสสานัง พะละธะระ
ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจะจักขุญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ยะมะกะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สีละคุณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อัฏฐะสะมาปัตติคุณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปัญญาคุณะ ปาระมิสัมปันโน

กายะพะละวัคโค ทวาทะสะโม

(๑๓) อิติปิ โส ภะคะวา ถามะพะละ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ถามะพะละญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา พะละ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา พะละญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปุริสะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปุริสะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อุสสาหะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา คะเวสิญาณะ ปาระมิสัมปันโน

ถามะพะละวัคโค เตระระสะโม

(๑๔) อิติปิ โส ภะคะวา จะริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จะริยาญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา โลกัตถะจะริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา โลกัตถะจะริยาญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ญาตัตถะจะริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ญาตัตถะจะริยาญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา พุทธะจะริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา พุทธะจะริยาญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ติวิธะจะริยา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปาระมิอุปะปาระมิปะระมัตถะ ปาระมิสัมปันโน

จะริยาวัคโค จตุททะสะโม

(๑๕) อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจุปาทานักขันเธสุ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวะ ปัญจุปาทานักขันเธสุ ทุกขะลักขะณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจุปาทานักขันเธสุ อะนัตตะลักขะณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อายะตะเนสุ ติลักขะณะญาณะ ปาระมิสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา อัฏฐาระสะธาตูสุ ติลักขะณะญาณะ ปาระ-
มิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วิปะริณามะลักขะณะ ปาระมิสัมปันโน

ลักขะณะวัคโค ปัณณะระสะโม

(๑๖) อิติปิ โส ภะคะวา คะตัฏฐานะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา คะตัฏฐานะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วะสิตะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา วะสิตะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สิกขา ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สิกขาญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สังวะระ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา สังวะระญาณะ ปาระมิสัมปันโน

คะตัฏฐานะวัคโค โสฬะสะโม

(๑๗) อิติปิ โส ภะคะวา พุทธะปะเวณิ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา พุทธะปะเวณิญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ยะมะกะปาฏิหาริยะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา ยะมะกะปาฏิหาริยะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จะตุพ๎รห๎มะวิหาระ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา จะตุพ๎รห๎มะวิหาระญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปิ โส ภะคะวา อะนาวะระณะ ปาระมิสัมปันโน

อิติปี โส ภะคะวา อะนาวะระณะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปี โส ภะคะวา ปริยันตะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปี โส ภะคะวา ปริยันตะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปี โส ภะคะวา สัพพัญญุตะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปี โส ภะคะวา สัพพัญญุตะญาณะ ปาระมิสัมปันโน
อิติปี โส ภะคะวา จะตุวีสะติโกฏิสะตะวะชิระ ปาระมิสัมปันโน
อิติปี โส ภะคะวา จะตุวีสะติโกฏิสะตะวะชิระญาณะ ปาระมิ-
สัมปันโน

ปะเวณิวัคโค สัตตะระสะโม
อาการวัตตสุตตัง นิฏฐิตัง

อานิสงส์การสวดและภาวนา

พระอาการวัตตาสูตร

พระอาการวัตตาสูตร เป็นพระสูตร ซึ่งบรรจุนวหรคุณอภินิหาร การก้าวลงสู่พระครรภ์ การตั้งอยู่ในพระครรภ์ ความตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณของพระองค์บ้าง มหาปัญญาบารมีธรรมของพระองค์บ้าง วิชชาปริญญาธรรมบ้าง บรรจุไว้ซึ่งทศพลญาณ กายกำลังของพระองค์บ้าง พุทธจริยาและลักษณะของธรรมบ้าง ตลอดทั้งความชำนาญในกำลังญาณต่าง ๆ และบรรจุไว้ซึ่งพระพุทธประเพณี เมื่อบุคคลใดได้ท่องบ่นสาธยายทุกเช้าค่ำจะมีอานุภาพ มหาตบะเดชะ ตลอดทั้งยศ อำนาจ ลาภ เมตตามหานิยมทั่วทุกสารทิศ บันดาลให้เกิดโภคสมบัติ บริวารสมบัติ ประกอบด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนดลบันดาลตนเองให้มีฤทธิ์ มีโชค มีสติ มีปัญญา ป้องกันสรรพภัยมิให้แผ้วพาลได้ จะคิดอะไรก็สมความปรารถนา ด้วยอำนาจแห่งพระอาการวัตตาสูตรที่ตนสาธยายตลอดกาลนาน ฯ

(ให้ใช้ภาวนาสำหรับคนที่ชะตาขาด เป็นการต่อดวงชะตาชีวิต และจะมีอานุภาพให้เกิดโชคลาภอำนาจบริวาร และปราศจากภัยอันตราย ใช้ภาวนาทุกเช้าค่ำ)

พระคาถาชินบัญชร

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พฺรหฺมรํสี)

วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี

ตั้งนะโม ๓ จบ

---

(๑) ชะยาสะนาคะตา พุทธา เชต๎วา มารัง ส๎วาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปีวิงสุ นะราสะภา.

(๒) ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา.

(๓) สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ท๎วิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร.

(๔) หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัส๎มิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก.

(๕) ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุโล
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะโสตะเก.

(๖) เกสโต ปิฏฐิภาคัส๎มิง สุริโยวะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว.

(๗) กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร.

(๘) ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลิ นันทะสีวะลี
เถรา ปั๋ญจะ อิเม ชาตา นะลาเต ติละกา มะมะ.
(๙) เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา.
(๑๐) ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปั๋จฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง.
(๑๑) ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสัณฐิตา.
(๑๒) ชินานานาวะระสังยุตตา สัตตัปปาการะลังกะตา
วาตะปิ๋ตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตุปั๋ททะวา.
(๑๓) อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปั๋ญชะเร.
(๑๔) ชินะปั๋ญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหีตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา.
(๑๕) อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตูปั๋ททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ
สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย.
(๑๖) สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิ ชินะปั๋ญชะเรติ.

ชินะปั๋ญชะระคาถา นิฏฐิตา.

คำแปล
พระคาถาชินบัญชร

๑. สมเด็จพระนราสภสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่าใด ขณะที่ประทับอยู่ ณ พระแท่นพุทธชัยอาสน์ ทรงได้รับชัยชนะแก่พระยามาราธิราชกับทั้งหมู่บริวาร แล้วได้ตรัสรู้ ดื่มรสพระจตุราริยสัจอันประเสริฐ สมดังพระพุทธประสงค์

๒. ขออัญเชิญสมเด็จพระบรมนายกสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ยิ่งใหญ่กว่ามุนีทั้งปวง มีจำนวนรวมกัน ๒๘ พระองค์ มีสมเด็จพระตัณหังกรสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้น จงเสด็จมาอยู่ ณ เบื้องบนกระหม่อมจอมขวัญของข้าพระพุทธเจ้า

๓. ขออัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงเสด็จมาสถิตอยู่เบื้องบนศีรษะของข้าพระพุทธเจ้า ขออัญเชิญพระธรรม จงมาสถิตอยู่ในดวงเนตรของข้าพระพุทธเจ้า ขออัญเชิญพระอริยสงฆ์ผู้เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดีทั้งปวง จงมาสถิตอยู่ ณ อุระประเทศของข้าพระพุทธเจ้า

๔. ขออาราธนาพระอนุรุทธเถรเจ้า จงสถิตอยู่ในดวงหทัยของข้าพระพุทธเจ้า พระสารีบุตรเถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ ส่วนเบื้องขวา พระอัญญาโกณฑัญญเถรเจ้า จงมาสถิต ณ ส่วนเบื้องหลัง พระมหาโมคคัลลานเถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ ส่วนเบื้องซ้าย

๕. ขออาราธนาพระอานนท์เถรเจ้า และพระราหุลเถรเจ้า จงมา

สถิตอยู่ ณ โสตข้างขวา และขออาราธนาพระกัสสปเถรเจ้า และพระมหานามเถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ โสตข้างซ้ายของข้าพระพุทธเจ้า

๖. ขออัญเชิญสมเด็จพระโสภิตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นมหามุนีชั้นยอดเยี่ยม ทรงเต็มเปี่ยมด้วยพระพุทธสิริ ทรงมีรัศมีแจ่มจ้าดุจดวงพระอาทิตย์ จงมาสถิต ณ ชายผมส่วนเบื้องหลังของข้าพระพุทธเจ้า

๗. ขออาราธนาพระกุมารกัสสปเถรเจ้า ซึ่งเป็นผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ มีวาจาอันไพเราะเป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี จงมาสถิตอยู่ที่ปากของข้าพระพุทธเจ้าเป็นนิจนิรันดร์

๘. ขออาราธนาพระมหาเถรเจ้าทั้ง ๕ พระองค์เหล่านี้ คือ พระองคุลิมาลเถรเจ้า พระอุบาลีเถรเจ้า พระปุณณเถรเจ้า พระนันทเถรเจ้า และพระสีวลีเถรเจ้า จงมาบังเกิดเป็นริ้วรอยอยู่ ณ ที่ตรงหน้าผากของข้าพระพุทธเจ้า

๙. ขออาราธนาหมู่พระพุทธชิโนรส ชั้นพระมหาเถรเจ้าทั้ง ๘๐ องค์ ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ชนะข้าศึก คือกิเลส รุ่งเรืองงดงามอยู่ด้วยศีล จงมาสถิตดำรงอยู่ทั่วอวัยวะน้อยใหญ่ของข้าพระพุทธเจ้า

๑๐. ขอพระรัตนสูตร จงมาสถิตอยู่ ณ ส่วนเบื้องหลังของข้าพระพุทธเจ้า พระเมตตาสูตร จงมาอยู่ ณ ส่วนเบื้องขวา พระธชัคคสูตร จงมาอยู่ ณ เบื้องหลัง พระองคุลิมาลสูตร จงมาอยู่ ณ ส่วนเบื้องซ้าย

๑๑. ขอพระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอาฏานาฏิยสูตร จงสำเร็จเป็นหลังคากางกั้นอยู่เบื้องบนนภากาศ พระปริตรและพระสูตรที่เหลือเศษจากนี้ จงสำเร็จเป็นกำแพงล้อมรอบ

๑๒. พระผู้ชนะทั้งหลาย ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังต่าง ๆ ประดับเป็นกำแพง ๗ ชั้น อาพาธทั้งหลาย เกิดแต่ลมและดีกำเริบเป็นต้น อุปัทวะทั้งภายนอกภายใน จงถึงความพินาศไปไม่เหลือด้วยเดชแห่งพระ-พุทธเจ้าผู้ชนะไม่มีวันสิ้นสุด

๑๓. เมื่อข้าพเจ้ากล่าวบัญชรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามกิจของตนทุกเมื่อ ขอพระพุทธเจ้าผู้เป็นมหาบุรุษอันประเสริฐเหล่านั้นทั้งหมด จงอภิบาลรักษาข้าพเจ้า ผู้อยู่ในท่ามกลางแห่งบัญชร ของพระชินพุทธเจ้า (อันกว้างใหญ่) ดุจพื้นดินทุกเมื่อ

๑๔. ด้วยประการฉะนี้ เป็นอันว่าข้าพเจ้าได้คุ้มครองรักษาตนได้ด้วยดีแล้ว และด้วยอานุภาพของสมเด็จพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ข้าพระพุทธเจ้าจงมีชัยชนะแก่อุปัทวะทั้งปวง

๑๕. ด้วยอานุภาพของพระธรรมเจ้า ขอให้ข้าพระพุทธเจ้าจงมีชัยชนะแก่หมู่อริศัตรูทั้งปวง ด้วยอานุภาพของพระอริยสงฆ์ ขอให้ข้าพระพุทธเจ้าจงมีชัยชนะแก่อันตรายทั้งปวง

๑๖. ข้าพระพุทธเจ้าเป็นผู้อันอานุภาพแห่งพระธรรมคุ้มครองรักษาไว้จะประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขตกองธรรมของสมเด็จพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดไป ฉะนี้แล.

อานิสงส์ชินบัญชร

พระคาถาชินบัญชรนี้เป็นคาถาที่ตกทอดมาจากลังกา เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ค้นพบในคัมภีร์โบราณ ได้ดัดแปลงแก้ไขแต่งเติมให้ดีขึ้นเป็นเอกลักษณ์พิเศษ ได้เนื้อถ้อยกระทงความสมบูรณ์ แปลออกมาแล้วมีแต่

สิ่งสิริมงคลแก่ผู้สวดทุกประการ

พระคาถานี้เป็นการอัญเชิญพระพุทธานุภาพแห่งพระบรมศาสดา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระพุทธเจ้าที่ได้เคยมาตรัสรู้ก่อนหน้านั้น จากนั้นก็เป็นการอัญเชิญพระอรหันต์ขีณาสพ อันสำเร็จคุณธรรมวิเศษแต่ละองค์ไม่เหมือนกัน นอกนั้นยังอัญเชิญพระสูตรต่าง ๆ อันพระโบราณาจารย์เจ้าถือว่าเป็นพระพุทธมนต์อันวิเศษ แต่ละสูตรมารวมกันสอดคล้องเป็นกำแพงแก้วคุ้มกันตั้งแต่กระหม่อมจอมขวัญของผู้ภาวนาพระคาถาลงมาจนล้อมรอบตัวจนกระทั่งหาช่องโหว่ให้อันตรายสอดแทรกเข้ามามิได้

อานุภาพแห่งพระคาถา

ผู้ใดได้สวดภาวนาพระคาถาชินบัญชรนี้ เป็นประจำอยู่สม่ำเสมอ จะทำให้เกิดความสิริมงคลสมบูรณ์พูนผล ศัตรูหมู่พาลไม่กล้ากล้ำกรายไปทางใดย่อมเกิดเมตตามหานิยม เกิดลาภผลพูนทวี ขจัดภัยจากภูตผีปีศาจตลอดจนคุณไสย์ต่าง ๆ ทำน้ำมนต์รดแก้สรรพโรคภัย เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต มีคุณภาพตามแต่จะปรารถนา ดังคำโบราณว่า "ฝอยท่วมหลังช้าง" จะเดินทางไปที่ใด ๆ สวด ๑๐ จบ แล้วอธิษฐานจะสำเร็จสมดังใจ

คาถาบูชาพระสมเด็จ

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง ธะนะกาโม ละเภ ธะนัง
อัตถิ กาเย กายะญายะ เทวานัง ปิยะตัง สุต๎วา

คำแปลคาถาบูชาพระสมเด็จ

ผู้ใคร่ในบุตรพึงได้บุตร ผู้ใคร่ในทรัพย์พึงได้ทรัพย์

บัณฑิตพึงแล้วว่า ความเป็นผู้เป็นที่รักแห่งเทวาทั้งหลายมีอยู่ในกาย เพราะรู้ได้ที่กาย (ของตนเอง)

มีผู้อธิบายว่า คาถานี้วิเศษนัก ผู้ใดได้เจริญเป็นนิจ ผู้นั้นย่อมได้ประสพอิฏฐผลตามปรารถนา แม้จะมีพระสมเด็จหรือไม่ก็ตาม

คาถาพระปัจเจกพุทธเจ้า

ของหลวงพ่อปาน วัดบางนมโค พระนครศรีอยุธยา

การเจริญคาถานี้ให้ตั้งนะโม ๓ จบ แล้วว่า

พุทธะมะอะอุ	นะโมพุทธายะ	๑ จบ
วิระทะโย	วิระโคนายัง	
วิระหิงสา	วิระทาสี	
วิระทาสา	วิระอิตถิโย	

พุทธัสสะ มาณิมามะ พุทธัสสะ สวาโหม ๙ จบ

คาถานี้ หลวงพ่อฤาษีลิงดำ เล่าไว้ในประวัติหลวงพ่อปานว่า ท่านไปเรียนมาจาก ครูผึ้ง ชาวนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นผู้มีอายุยืนถึง ๙๙ ปี มีฐานะดี เพราะใช้คาถานี้ได้ผลมานาน เมื่อท่านได้มาแล้วนำมาเผยแพร่แก่ศิษย์เพื่อพิสูจน์ โดยให้สวดมนต์วันละ ๓ จบ ๕ จบ หรือ ๗ จบ หรือ ๙ จบ เป็นประจำ จะมีลาภสักการไม่ขาดสาย

นายประยงค์ ตั้งตรงจิตต์ ศิษย์รุ่นแรก ได้ฟังสนใจมาก จดไว้

แล้วนำไปปฏิบัติเพื่อพิสูจน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ก็ได้ผลสำเร็จสมประสงค์ และมีฐานะรวยขึ้น โดยเล่าว่า นำคาถาไปบูชา ว่าคาถานี้ก่อนขายของตอนเช้า และตอนเย็นเมื่อนำเงินเข้าเก็บตอนปิดร้านค้า ตอนกลางคืนเมื่อเสร็จกิจทุกอย่างแล้ว ก็เข้าห้องพระ ทำคาถาบทนี้เป็นพระกรรมฐาน พอจิตสงบได้สมาธิเข้าถึงอุปจารสมาธิ มีแสงสว่างเกิดขึ้น เห็นพระสวยสดงดงาม และได้ทำอยู่เป็นประจำดังกล่าวทุกวัน ผลปรากฏว่าเมื่อทำการค้าขายอะไรก็ได้ผลดี เป็นเงินเป็นทองไปหมด คิดว่าจะได้น้อยก็กลับได้มาก ทำให้ร่ำรวยขึ้น จนมีเงินทองบริจาคและสร้างสาธารณกุศลในบั้นปลายของชีวิต เป็นจำนวนมากมายหลายล้านในสมัยนั้น

คาถาเจริญเมตตา

ของหลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล อำเภอหนองบัวลำภู อุดรธานี

พุทธะเมตตัง จิตตัง มะมะ พุทธะพุทธานุภาเวนะ
ธัมมะเมตตัง จิตตัง มะมะ ธัมมะธัมมานุภาเวนะ
สังฆะเมตตัง จิตตัง มะมะ สังฆะสังฆานุภาเวนะ

หลวงปู่ขาว ท่านใช้มาตลอดชีวิตของท่าน และประสิทธิ์ประสาทให้ศิษย์ เจริญภาวนาคาถานี้เป็นประจำ ๓ จบ ๕ จบ หรือ ๗ จบก็ได้ จะทำให้บุคคลใกล้ชิดทั้งผู้ใหญ่ผู้น้อยมีแต่ความเมตตารักใคร่ มีไมตรีจิตต่อกันตลอดไป การเข้าหาผู้ใหญ่จะได้รับแต่ความกรุณาปรานี

พระคาถามงกุฎพระพุทธเจ้า

อิติปิโส วิเสเสอิ อิเสเส พุทธะนาเมอิ
อิเมนาพุทธะตังโสอิ อิโสตังพุทธะปีติอิ

พระคาถามงกุฎพระพุทธเจ้านี้ มีคุณานุภาพมาก ใช้เสกน้ำล้างหน้าทุกวันกันโรคภัยไข้เจ็บทั้งปวง ป้องกันผีขับผีได้ วิเศษนัก ที่ไหนมีผีดุหลอกหลอนคน เมื่อภาวนาคาถานี้ก็จะหายไปสิ้น

คาถาหลวงพ่อโอภาสี บางมด กรุงเทพ ฯ

อิติสุคะโต อะระหังพุทโธ นะโมพุทธายะ
ปะถะวีคงคา พระภุมมะเทวา ขะมามิหัง

คาถานี้ใช้ภาวนา ๓ จบ ก่อนออกเดินทางหรือจะเข้าป่าเป็นการภาวนา เพื่อขอขมาต่อเจ้าที่เจ้าป่าเจ้าเขาเทวาอารักษ์ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ให้ปลอดภัยและพ้นจากอันตรายทั้งปวง

หมายเหตุ คาถาเหล่านี้ ท่านเกจิอาจารย์ที่กล่าวชื่อท่านไว้นั้นท่านใช้อยู่ แล้วมอบให้ผู้เคารพนับถือท่านใช้ได้ประโยชน์มานาน จึงมีความศักดิ์สิทธิ์และมีผลดีแก่ผู้นำไปใช้ด้วยความเคารพ.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร
นายเฉลียว โพธิเกษม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๘๑๗๗๙๐